

Bristande reglering av ackordsbestämmelserna i LFR

Fyra förändringsförslag för fler lyckade företagsrekonstruktioner

Sabina Fernandez

Innehållsförteckning

Förkortningar	4
1 Inledning	5
1.1 Introduktion till ämnet.....	5
1.2 Syfte.....	7
1.3 Avgränsningar	7
1.4 Metod och material.....	8
1.5 Konkurrerande intressen som måste beaktas vid förändringar av LFR	11
1.6 Disposition.....	13
2 Varför finns behov av företagsrekonstruktioner?	14
2.1 Bakgrund till LFR och dagens ackordsbestämmelser	14
2.2 Företagsrekonstruktion mer fördelaktigt än alternativet konkurs	16
3 Förfarandet med företagsrekonstruktion enligt LFR	18
3.1 Näringsidkare i ekonomisk kris.....	18
3.2 Inledande av förfarandet.....	19
3.3 Rekonstruktören och dess uppgifter	20
3.4 Gälldenärens rättigheter och skyldigheter	22
3.5 Borgenärernas rättigheter	23
3.6 Moratorium och gälldenärens skydd mot borgenärens åtgärder	25
3.7 Upphörandet av en företagsrekonstruktion	26
3.7.1 Syftet med rekonstruktionen är uppnått	27
3.7.2 Företagsrekonstruktionen avbryts utan att syftet är uppnått	27
3.7.3 Tiden för förfarandet har löpt ut.....	28
3.8 Kostnader för rekonstruktionen.....	29
4 Ackord i företagsrekonstruktion	29
4.1 Underhandsackord.....	30
4.2 Offentligt ackord	31
4.2.1 Nedsättning av gälldenärens skulder.....	31
4.2.2 Borgenärer vars fordringar omfattas av ackordet.....	32
4.2.3 Begäran om ackordsförhandling	34
4.2.4 Borgenärssammanträde och antagande av offentligt ackord	36
4.2.5 Fastställande av offentligt ackord	37
4.2.6 Förverkande av offentligt ackord.....	37

5	Orsaker bakom misslyckade företagsrekonstruktioner	38
6	Förslag på förändringar av det offentliga ackordet i LFR	40
6.1	Sänka eller ta bort 25%-golvet	41
6.1.1	Hur mycket bör golvet sänkas?	43
6.1.2	Förslagets påverkan på berörda aktörer.	45
6.2	Förläng tiden för betalning av ackordslikviden.....	46
6.2.1	Hur lång bör betalningstiden vara och hur ska den bestämmas?	47
6.2.2	Förslagets påverkan på berörda aktörer	48
6.3	Minska majoritetskraven för antagande av det offentliga ackordet	49
6.3.1	Hur lågt bör majoritetskravet vara?.....	50
6.3.2	Förslagets påverkan på berörda intressen	51
6.4	Ge borgenärer möjlighet att erhålla aktier som utdelning	52
6.4.1	Bör tvång förekomma?.....	54
6.4.2	En utökning av utdelningsalternativ – påverkan på berörda aktörer.....	55
7	Avslutande analys	56
	Käll- och litteraturförteckning	58
	Offentligt tryck	58
	Rättspraxis	59
	Litteratur	59
	Övriga källor	61

Förkortningar

ABL	Aktiebolagslag (2005:551)
AckL	Ackordslag (1970:847)
BrB	Brottsbalk (1962:700)
Dir.	Direktiv
FFR	Förordning (1996:783) om företagsrekonstruktion
FRL	Förmånsrättslag (1970:979)
HD	Högsta domstolen
HovR	Hovrätten
ITPS	Institutet för tillväxtpolitiska studier
KL	Konkurslag (1987:672)
KöpL	Köplag (1990:931)
LFR	Lag (1996:764) om företagsrekonstruktion
LU	Lagutskottets betänkande
Prop.	Proposition
RB	Rättegångsbalk (1942:740)
SIND	Statens industriverk
SOU	Statens offentliga utredningar
SvJT	Svensk Juristtidning
TR	Tingsrätten

1 Inledning

1.1 Introduktion till ämnet

Den svenska insolvensrätten erbjuder idag två alternativa förfaranden för företag som har hamnat i ekonomisk kris och som inte längre har möjlighet att betala sina skulder när de förfaller till betalning. Det första alternativet är en avveckling av företaget genom konkurs enligt konkurslagen (1978:672) (KL), vilket innebär att företaget upphör att existera och dess tillgångar försäljs för att kunna betala en del av skulderna till borgenärerna.¹ Detta alternativ är det allra vanligaste, men medför ofta negativa konsekvenser i form av exempelvis kapitalförstöring, förlorade arbetstillfällen, förlorade affärsförbindelser och fler företag som hamnar i ekonomisk kris. Konkurs medför med andra ord ofta negativa konsekvenser för samtliga berörda aktörer, så som gäldenärer, borgenärer och samhälle.² Det andra alternativet är att rekonstruera företaget genom förfarandet med företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion (LFR), vilket har utformats för att minska antalet konkurser och dess tillhörande negativa konsekvenser. En företagsrekonstruktion enligt LFR innebär att ett företag i ekonomisk kris istället för att behöva avvecklas genom konkurs, kan rekonstruera sin verksamhet för att återfå lönsamhet och fortsätta existera.³ Att ett företag rekonstrueras istället för att avvecklas genom konkurs kan förhindra många av de konsekvenser som följer av konkursförfarandet och innebär ofta fördelar för samtliga inblandade intressen.⁴ Förfarandet har dock sedan lagens ikraftträdande använts i väldigt liten mån. Statistik visar att antalet beviljade företagsrekonstruktioner sedan LFR:s ikraftträdande i genomsnitt har uppgått till endast 160 varje år medan det genomsnittliga antalet konkurser uppgått till hela 7 670. Antalet företagsrekonstruktioner har därmed enbart utgjort några få procent av antalet företagskonkurser.⁵ Av de beviljade företagsrekonstruktionerna har dessutom mer än hälften, 55–65 procent, misslyckats och istället behövt avvecklas genom konkurs.⁶ Det är därmed få företag som ansöker om förfarandet och många av de företag som genomför en

---

¹ Se 1 kap. 1 § KL.

² Prop. 1995/96:5 s. 54; Prop. 1970:136 s. 89; Tuula, 2001, s. 39, 380; SOU 1992:113 s. 27; SOU 2010:2 s. 45 46; SOU 2016:72 del 1 s. 141; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 70.

³ Se 1 kap. 1 § LFR.

⁴ SOU 2016:72 del 1 s. 81–82, 131, 331; SOU 1999:1 s. 316; Tuula, 2001, s. 39; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 155; Prop. 1995/96:5 s. 55.

⁵ Baseras på statistik upptaget i Karlsson-Tuula, 2006, s. 18; Prop. 2010/11:1 s. 102; Prop. 2013/14:1 s. 72; Prop. 2016/17:1 s. 68; ITPS S2008:002 s. 2; ITPS S2099:001 s. 2; Tillväxtanalys 2010:01 s. 2; Tillväxtanalys 2011:02 s. 3; Tillväxtanalys 2012:01 s. 2; Tillväxtanalys 2013:03 s. 2; Tillväxtanalys 2014:02 s. 2; Tillväxtanalys 2015:01 s. 7; Tillväxtanalys 2016:2 s. 5. Många av de misslyckade företagsrekonstruktionerna räknas in under såväl antal företagsrekonstruktioner som antal konkurser.

⁶ Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 150.

företagsrekonstruktion som misslyckas och istället måste avvecklas genom konkurs. De negativa konsekvenserna som följer av konkurser har därmed inte kunnat minska och de fördelar som lyckade företagsrekonstruktioner kan medföra har inte fått något verkligt genomslag.

För att lyckas med en företagsrekonstruktion krävs ofta att ett företag i ekonomisk kris, utöver förändringar i sak, genomför en finansiell rekonstruktion i företaget genom att ingå en överenskommelse med företagets borgenärer om nedsättning av företagets skulder. En sådan överenskommelse, en ackordsuppörelse, kan genomföras frivilligt genom ett underhandsackord eller som vanligast genom det mer tvångsvisa offentliga ackordet. Avsaknaden av ett ackord kan många gånger innebära att företaget misslyckas med en företagsrekonstruktion och istället måste använda sig av konkursförfarandet.⁷ Utformningen av bestämmelserna som reglerar ackordet i rekonstruktionsförfarandet är därför av avgörande betydelse för om ett ackord kan genomföras och en företagsrekonstruktion lyckas. Bristande reglering av ackordsbestämmelserna kan sätta käppar i hjulet för förfarandets genomförande.

Dagens ackordsbestämmelser i LFR lyftes vid lagens ikraftträdande, trots uttalat behov av översyn, in i princip oförändrade från den tidigare ackordslagen (1970:847) (AckL).⁸ Ackordsförfarandet enligt AckL användes i väldigt liten mån och bestämmelserna kritiserades för att ha brister.⁹ Trots detta överfördes bestämmelserna till LFR och är fram till idag i princip oförändrade.¹⁰ Problemen med få lyckade företagsrekonstruktioner sedan LFR:s ikraftträdande bör därmed kunna hänföras till de än idag bristande bestämmelserna om ackord i LFR. Dagens ackordsbestämmelser uppställer hinder för företag att ansöka om och genomföra en företagsrekonstruktion, och tvingar företag att istället avvecklas genom konkurs. För att kunna uppnå fler lyckade företagsrekonstruktioner, det vill säga att få fler företag att kunna ansöka om och genomföra en företagsrekonstruktion med önskat resultat, behöver ackordsbestämmelserna i LFR genomgå förändringar.

---

⁷ Selander, Björnram, 2003, s. 58; Tuula, 2001, s. 51; Tuula, 2001, s. 376; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 150; Prop. 1995/96:5 s. 57; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 160.

⁸ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 28, 156

⁹ SOU 1992:113 s. 313, 315.

¹⁰ SOU 1992:113 s. 19, 313; Prop. 1995/96:5 s. 342; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 156.

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att med utgångspunkt från att det finns behov av att uppnå fler lyckade företagsrekonstruktioner föreslå och diskutera fyra förändringar av ackordsbestämmelserna i LFR som skulle kunna leda till en ökning av antalet lyckade företagsrekonstruktioner. Syftet är vidare att analysera och diskutera hur dessa förändringar skulle påverka de aktörer som berörs av förändringar i LFR.

Till hjälp för att besvara mitt syfte kommer jag att använda mig av följande tre forskningsfrågor:

1. Varför har förfarandet med företagsrekonstruktion utvecklats inom den svenska insolvensrätten och vilka fördelar finns med förfarandet i jämförelse med konkursförfarandet?
2. Vad innebär företagsrekonstruktion och ackord, och hur är den rättsliga regleringen utformad?
3. Vilka vanliga orsaker finns bakom misslyckade företagsrekonstruktioner?

1.3 Avgränsningar

Med en lyckad företagsrekonstruktion menas i denna uppsats att ett företag kan ansöka om förfarandet med företagsrekonstruktion samt genomföra en rekonstruktion med önskat resultat, att återfå lönsamhet. Huruvida företaget senare efter företagsrekonstruktionen kommer att fortleva beaktas inte. Med aktörer som kan påverkas av förändringar av LFR avses gäldenär, borgenärer och samhälle. Eftersom det är dessa aktörer som främst kan påverkas av förändringar, kommer eventuella andra aktörer inte att beaktas.

Uppsatsen kommer vidare endast att behandla ackordsuppgörelser som innefattar en nedsättning av gäldenärens skulder. Det är möjligt att genomföra andra typer av ackordsuppgörelser, exempelvis sådana som innefattar anstånd om betalning eller särskild avbetalningsplan. Dock reglerar ackordsbestämmelserna i LFR i huvudsak nedsättning av skulder, vilket även är vanligast förekommande. Fokus kommer därför ligga på denna del.

Vid besvarandet av den andra forskningsfrågan kommer endast de delar i förfarandet med företagsrekonstruktion och ackord att utredas som kan ge en övergripande förståelse för förfarandet, samt är relevanta för diskussionen om förändringar av ackordsbestämmelserna i LFR. En uttömmande presentation av samtliga delar av förfarandet kommer därför inte att ges.

Avseende den tredje forskningsfrågan kommer endast de mest vanliga orsaker bakom misslyckade företagsrekonstruktioner att redogöras för, vilka kan ha en koppling till de bristande ackordsbestämmelserna i LFR. De presenterade orsakerna avser inte att vara en uttömmande uppräkningslista av orsaker, då det säkerligen finns fler.

1.4 Metod och material

I arbetet med den första forskningsfrågan, att ta reda på varför förfarandet med företagsrekonstruktion utvecklats inom den svenska insolvensrätten, har förarbeten till såväl LFR som de tidigare ackordslagarna samt doktrin granskats. Förarbeten till 1921-års ackordslag har varit svår att få tag i, varför andrahandskällor i form av doktrin har använts i dess ställe. Trots andrahandskällor bör presentationen av bakgrunden ha blivit korrekt återgiven, då Karlsson-Tuula i sin avhandling från 2001 i stora delar har citerat de relevanta delarna från 1921-års ackordslag, samt noga återgivit källor. Doktrin som granskats till denna del är även den skriftliga återgivningen av *Insolvensrättsligt forum* från 1990, där såväl Håstad som Smedman diskuterade problematiken med dåvarande AckL samt framförde statistik till styrkande av deras argument. Anledningen till att denna doktrin har valts är för att såväl Smedman som Håstad varit väl insatta i problematiken med AckL, Smedman som direktör för Ackordscentralen och Håstad som professor i juridik, och att forumet ägde rum innan LFR:s tillkomst när problematiken var högaktuell.

Till utredningen av vilka fördelar som finns med förfarandet med företagsrekonstruktion i jämförelse med konkurs, har förarbeten till LFR, statliga utredningar från år 2010 och 2016, doktrin och artiklar granskats, i vilka positiva effekter med företagsrekonstruktioner i jämförelse med konkurs diskuteras. Den doktrin som undersökts är sådan författas av Persson och Karlsson-Tuula, vilka har presenterat omfattande statistiska undersökningar och författat den huvudsakliga litteraturen avseende förfarandets användning och genomslag i praktiken. En artikel från UC har analyserat, där statistik har tagits fram år 2013 över vilka positiva effekter som har kommit med de få företagsrekonstruktioner som genomförts.¹¹ UC grundar sin statistik på information från tingsrätter (TR), Kronofogdemyndigheter och Post- och Inrikes tidningar, men det är oklart hur statistiken bedöms av UC. Detta bör dock ha liten betydelse i denna uppsats, då informationen i källan använts generellt för att visa positiva effekter med LFR.

---

¹¹ UC är ett affärs och kreditupplysningsföretag som bland annat tar fram affärsstatistik.

Den andra forskningsfrågan i syftet, att utreda de relevanta delarna i förfarandet med företagsrekonstruktion och ackord, har besvarats genom en granskning av de traditionella rättskällorna; lag, förarbeten, rättspraxis och doktrin. Eftersom dagens ackordsbestämmelser har lyfts in i LFR i princip oförändrade från AckL, har förarbeten till AckL fortfarande stor betydelse och har därför undersökts.¹² Med anledning av begränsad rättspraxis och doktrin i denna del, vilket beror på det knappa användandet av förfarandet, har valet av källor inte varit svårt.

Den doktrin som granskats är främst Hellners och Mellqvist kommentar till LFR och doktrin från Persson och Karlsson-Tuula, vilka är de få författare inom området som utförligt behandlar förfarandet. Även Gustafssons bok *Företagsrekonstruktion och ackord* har analyserats. Anledningen till detta är att Gustafsson, trots att han inte lika utförligt beskriver förfarandet, till skillnad mot ovan författare skriver ur en praktikers perspektiv och utgör ett bra komplement till den övriga doktrinen. Till utredningen av ackordsdelen i förfarandet har även doktrin som hänför sig till den tidigare AckL granskats. Sådan doktrin är Arnesdotters *Betalningsinställelse och offentligt ackord* från år 1982 samt Wallin och Gregows *Ackordslagen m.m.* från år 1972, vilka ger en heltäckande och utförliga redogörelser för ackordsbestämmelserna. Det är dessa som hänvisas till i modern litteratur, vilket bör styrka dess fortsatta relevans och är anledningen till mitt val. Jag är medveten om att vissa små förändringar har gjorts med bestämmelserna sedan AckL:s införande i LFR och att den äldre doktrinen inte i alla delar är korrekt idag.

Den rättspraxis som finns avseende förfarandet med företagsrekonstruktion är endast från Hovrätten (HovR) och har inget större prejudikatvärde eftersom rättsfallen är bedömda efter specifika situationer och inte har avgjorts i högre distans. Dock utgör rättsfallen bra exempel på hur bestämmelserna har tillämpats och har därför tagits med i denna uppsats för att visa bestämmelsernas praktiska användning. Den rättspraxis som finns avseende ackordsbestämmelserna är avgöranden från såväl Högsta domstolen (HD) som HovR. Av rättsfallen från HD är ett från tiden innan LFR:s ikraftträdande och ett från tiden efter. HD har i båda dessa avgöranden fastställt gällande rätt avseende oreglerade och oklara frågor som är viktiga för ackordsförfarandets genomförande. Avgörandena kan även tillämpas generellt och är inte beroende på specifika situationer, varför de bör ha högt prejudikatvärde. Rättsfallen från HovR har istället lågt prejudikatvärde på grund av avgörande i underinstans, samt att

---

¹² Prop. 1995/96:5 hänvisar i princip endast till tidigare förarbeten.

avgörandena endast kan tillämpas på de situationer som varit föremål för bedömning. Dessa rättsfall utgör istället exempel i uppsatsen på hur vissa bestämmelser har tillämpats.

I utredningen av ackordsförfarandet har även underhandsackordet undersökts. Då underhandsackordet inte regleras i lag, har arbetet i denna del grundats i en granskning av förarbeten till LFR samt doktrin på området. Likväl här som vid redogörelsen av företagsrekonstruktion och offentligt ackord är det främst doktrin från Hellners och Mellqvist, Persson och Karlsson-Tuula, samt Gustafsson som granskats med samma anledning. Även den av Håstad författade *Sakrätt avseende lös egendom* har granskats till denna del.

Den sista forskningsfrågan, att utreda vanliga orsaker bakom misslyckade företagsrekonstruktioner, har besvarats genom en analys av främst doktrin och utredningar. Doktrin som analyserats till denna del är dels sådan som granskats i arbetet med tidigare forskningsfrågor, men även sådant från diskussioner vid Insolvensrättsligt forum 1990 och 2003, där teoretiker och praktiker inom insolvensrätten har diskuterat problemen bakom misslyckade företagsrekonstruktioner. De utredningar som analyserats är sådan från år 2010 samt år 2016, i vilka problem har presenterats och förslag om förbättringar givits.

Det övergripande syftet med uppsatsen, att lämna förslag på och diskutera fyra förändringar av ackordsbestämmelserna i LFR, har besvarats genom en analys av resultatet av de tre forskningsfrågorna, tillsammans med en analys av förarbeten, utredningar och doktrin. Den analys och diskussion som sedan förts om förslagens påverkan på berörda aktörer grundas i avsnittet nedan där aktörerna samt dess intresse för utformningen av lagstiftningen presenteras, vilket har tagits fram genom en granskning av förarbeten till LFR, utredningar från 2010 samt doktrin av Persson och Karlsson-Tuula, Lennander och Mellqvist.

Till presentationen och diskussionen av mitt första förslag på förändring av ackordsbestämmelserna i LFR, att sänka alternativt ta bort 25 procentsgolvet för den lägsta ackordsdividenden, har förarbeten, utredningar och doktrin granskats, där liknande förslag har givits eller kritiserats. Utredningar där frågan aktualiserats är sådana från år 2010 samt år 2016. Den doktrin som har undersökts är främst sådana som undersökts tidigare i uppsatsen, med samma anledningar. Utöver detta har även Eisenbergs bok *Konkurs eller rekonstruktion* från år 1995 granskats. Denna doktrin är intressant eftersom Eisenberg är verksam inom den amerikanska insolvensrätten och utifrån amerikanska regler givit förslag på hur ett offentligt

ackord bör utformas i Sverige. Detta tillför utöver den tidigare doktrinen en ny syn på rätten, vilket är värdefullt vid en diskussion om förändringar av de nuvarande bestämmelserna.

Till mitt andra förslag, att förlänga tiden för betalning av ackordslikviden, har utredningen från 2016 undersökts, i vilket det framgår ett liknande förslag men för ett nytt separat ackord. Förslaget i utredningen avser därmed inte förändringar av de nuvarande ackordsbestämmelserna i LFR, men har trots allt varit till hjälp för min diskussion.

Det tredje förslaget, att sänka majoritetskravet för antagande av offentligt ackord, har presenterats och diskuterats med viss grund i en granskning av utredningar och doktrin, där liknande diskussioner om majoritetskraven först. Doktrin till denna del är sådan författad av Eisenberg.

Till det fjärde och sista förslaget, att ge borgenärer möjlighet att erhålla aktier som utdelning, har en undersökning gjorts av såväl aktiebolagslagen (2005:551) (ABL), utredningar och doktrin. Doktrin i denna del är även den sådan som granskats tidigare i uppsatsen, med tillägg av en intressant artikel av Lindstrand från år 2004. Författaren har i egenskap av jurist och i arbetet med koncernkreditstöd, god kunskap om ämnet och ger till skillnad mot övrig doktrin argument baserat på det praktiska affärlivet.

1.5 Konkurrerande intressen som måste beaktas vid förändringar av LFR

I en uppsats av detta slag, när bestämmelser ska ifrågasättas och förändringar föreslås, är det viktigt att identifiera och diskutera vilka aktörer som kan komma att påverkas av eventuella förändringar och hur de kommer att påverkas. För att kunna göra detta måste först uppmärksammas vilka aktörer som påverkas av förfarandet med företagsrekonstruktion, samt vilka intressen dessa aktörer har för utformningen av den insolvensrättsliga lagstiftningen och därmed LFR. Det är även av intresse att fundera på vilket av dessa aktörers intressen som bör väga tyngst i en diskussion om förändringar av bestämmelser i LFR.

Av förarbeten, utredningar och doktrin framgår att det är främst tre aktörer vars intressen måste beaktas vid utformningen av insolvensrättslig lagstiftning. Dessa är gäldenärernas-,

borgenärernas- och samhällets intressen.¹³ Gälldenärernas intresse ligger i att bestämmelser utformas till att vara gälldenärsvänliga och gynnar gälldenären.¹⁴ I ett förfarande med företagsrekonstruktion innebär detta att bestämmelser utformas på sådant vis att det blir enklare för gälldenären att driva verksamheten vidare, att det är lätt att inleda förfarandet med företagsrekonstruktion, att borgenärerna blir intresserade av att medverka i förfarandet och att bestämmelserna bidrar till att ett förtroende skapas hos såväl borgenärer som samhället för gälldenären att driva verksamheten vidare.¹⁵

Borgenärernas intresse innebär däremot att regler och bestämmelser utformas för att tillvarata borgenärernas intressen, såväl gentemot andra intressenter som mot andra borgenärer. Inom förfarandet med företagsrekonstruktion innebär detta dels att borgenärer i förfarandet skall behandlas lika och rättvist, och att de därmed ska få betalt på så lika villkor som möjligt.¹⁶ Det innebär även att borgenärerna får en möjlighet till insyn i förfarandet och ett inflytande i de delar de kan komma att påverkas av, exempelvis nedsättning av deras fordringar, samt att de kan garanteras en viss lägsta utdelning.¹⁷

Samhällets intresse innebär att fokus läggs bortom gälldenärer och borgenärer, och istället riktas på övriga delar i samhället, så som fiskala intressen, företagsamhet och sysselsättning. Samhällets intresse är att regler och bestämmelser ska utformas för att kunna rädda arbetstillfällena och verksamheter, undvika kapitalförstörelse och se till att kostnaderna för samhället blir så låga som möjligt.¹⁸

Frågan om vilket intresse som bör väga tyngst vid en framtida förändring av bestämmelserna i LFR är inte lätt att svara på, då det råder delade meningar i såväl utredningar som i doktrin.¹⁹ Min tolkning av diskussionerna i doktrin och utredningar är att det inte i förväg går att bestämma vilket intresse som ska väga tyngst i en diskussion om förändringar av bestämmelser i LFR, utan att samtliga intressen måste beaktas för att hitta en lösning som uppfyller syftet med lagen. Detta syfte är att förbättra företagets resultat och leda till bindande uppgörelser med

---

¹³ Se exempelvis Prop. 1995/96:5, s. 54; SOU 2010:2 s. 76–77; Tuula, 2001, s. 52; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 30; Lennander, 1990, s. 41.

¹⁴ Tuula, 2001, s. 52.

¹⁵ SOU 2010:2 s. 77; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 30.

¹⁶ Lennander, 1990, s. 41.

¹⁷ Tuula, 2001:2, s. 51; SOU 2010:2 s. 76.

¹⁸ Prop. 1995/96:5, s. 54; Tuula, 2001, s. 54; Lennander, 1990, s. 41.

¹⁹ Jmf Tuula, 2001, s. 41, 45 med Mellqvist, 2001, s. 58–65 och SOU 2016:72 del 2 s. 82.

borgenärer, samt att gynna gäldenärsföretagets ägare, anställda, borgenärskollektivet och andra intressen i samhället.²⁰ Man bör i förändringsdiskussioner väga in samtliga intressen och se till att förändringar som gynnar gäldenärerna även gynnar borgenärerna och samhället.²¹ Enligt min uppfattning bör en avvägning göras utifrån fördelar och nackdelar av en ändring av de faktiska bestämmelserna i LFR och i jämförelse med alternativet konkurs. Aktörerna bör enligt min uppfattning beredas sådana fördelar av förfarandet, att de gynnas av en rekonstruktion i jämförelse med en konkurs. Att endast gynna något av de uppräknade intressena bör kunna försvåra förfarandet i och med missgynnandet av de andra aktörernas intressen.²²

1.6 Disposition

För att kunna ge en inblick i problematiken med för få företagsrekonstruktioner i jämförelse med antalet konkurser samt för att kunna ge en grund till senare diskussion om föreslagna förändringars påverkan på berörda aktörer, kommer uppsatsen inledas med ett avsnitt som kort beskriver bakgrunden till varför förfarandet finns inom den svenska insolvensrätten samt fördelarna med företagsrekonstruktion istället för konkurs.

Sedan kommer förfarandet med företagsrekonstruktion och ackord att redogöras för, i syfte att ge en förståelse för förfarandet. I denna del ämnar jag att först utreda de relevanta delarna i en företagsrekonstruktion och sedan separat utreda ackordsförfarandet, vilket är ett förfarande inom en företagsrekonstruktion. Eftersom underhandsackord kan förekomma i en företagsrekonstruktion kommer även detta kort att presenteras.

I det efterföljande avsnittet i uppsatsen presenteras vanliga orsaker bakom misslyckade företagsrekonstruktioner, vilka tillsammans med utredningen av gällande rätt kommer ligga till grund för de fyra förändringsförslagen.

Fyra förändringsförslag som skulle kunna leda till fler lyckade företagsrekonstruktioner kommer sedan att presenteras och diskuteras. Förslagen kommer även att analyseras och diskuteras avseende hur förslagen kommer att påverka de berörda aktörerna, vilket kommer att göras utifrån de ovan presenterade aktörernas intresse för utformningen av lagstiftningen samt

---

²⁰ Tuula, 2001, s. 45.

²¹ Mellqvist, 2001, s. 63–65; SOU 2016:72 del 2 s. 82.

²² Jmf Mellqvist, 2001, s. 63–65

de presenterade fördelarna med företagsrekonstruktion istället för konkurs. Uppsatsen avslutas med en analys av de fyra förslagen och dess eventuella påverkan på berörda aktörer.

2 Varför finns behov av företagsrekonstruktioner?

Innan det är aktuellt att presentera förfarandet med företagsrekonstruktion och ackord samt diskutera förslag på förändringar av ackordsbestämmelserna i LFR som skulle kunna leda till fler lyckade företagsrekonstruktioner, är det av intresse att ge en förståelse för varför det är ett problem med för få företagsrekonstruktioner och varför det finns ett behov att öka dessa. För att kunna göra detta kommer en kort bakgrund presenteras som beskriver varför förfarandet med företagsrekonstruktion har utvecklats inom den svenska insolvensrätten, samt vilka fördelar det finns med företagsrekonstruktion istället för konkurs.

2.1 Bakgrund till LFR och dagens ackordsbestämmelser

Inom svensk rätt har det länge varit av intresse att reglera vad som ska hända med ett företag som inte längre har förmågan att betala sina skulder i rätt tid och när denna oförmåga inte endast är tillfällig.²³ Den lösning som har haft störst genomslag i den svenska insolvensrätten är att försätta det insolventa företaget i konkurs enligt gällande konkurslag.²⁴ Med detta menas att företaget avvecklas och dess tillgångar tvångsvis tas om hand och försäljs för att kunna betala av en del av företagets skulder till dess borgenärer.²⁵

Sedan slutet på 1800-talet har det även funnits en möjlighet för företag med betalningssvårigheter att ingå överenskommelser med sina borgenärer om nedsättning av skulder, *ackord*. Detta utvecklades för att få företag att undvika konkurs och möjliggöra en fortlevnad av verksamheten.²⁶ Ackordet kunde då, precis som idag, ingås frivilligt med företagets borgenärer, ett så kallat *underhandsackord*, eller i enlighet med ackordsbestämmelserna i den dåvarande konkurslagen.²⁷ För att kunna ge fler företag möjligheten att undvika konkurs och driva sin verksamhet vidare infördes år 1921 för första gången i svensk rätt en lag som enbart behandlade ackord, nämligen lagen (1921:227) om

---

²³ Gustafsson, 2014, s. 18.

²⁴ Lösningen sträcker sig långt bak i tiden. Första försöket till en verklig konkurslagstiftning inom svensk rätt uppges ha gjorts i och med förslaget om *Rådstufyu-Process* år 1634, även om inslag av konkursliknande bestämmelser funnits även innan. Se angående historiska utvecklingen, Tuula, 2001, s. 204–231.

²⁵ 1 kap. 1 § KL.

²⁶ Tuula, 2001, s. 218.

²⁷ Konkurslag (1862:51). Se Tuula, 2001, s. 219; Martin, 1880, s. 66–67.

ackordsförhandling utan konkurs.²⁸ Denna lagstiftning reglerade till skillnad från tidigare ett så kallat *offentligt ackord*, vilket innebar att gäldenären fick möjlighet att med visst tvång och mot en borgenärsminoritets vilja sätta ner sina skulder till de oprioriterade borgenärerna.²⁹ Motivet bakom det offentliga ackordet var att företag med betalningssvårigheter skulle få en chans att fortsätta sin verksamhet genom att saneras sina skulder och undvika konkurs. För gäldenären skulle detta innebära en befrielse från den misstro hos borgenärerna som ofta kunde följa av en konkurs. Det offentliga ackordet skulle även innebära fördelar för företagets borgenärer, som skulle erhålla större utdelning än vid en eventuell konkurs av gäldenärsföretaget och skulle få behålla affärsförbindelserna med gäldenären.³⁰

1921-års ackordslag fick inte det genomslag som förväntades, då få offentliga ackord fastställdes varje år. Ett förslag lämnades därför år 1968 om en ny ackordslag.³¹ I förslaget framgick att det var viktigt att det fanns möjligheter för företag att kunna saneras ekonomiskt och att undvika den värdeförstöring som uppstår om ett företag istället försätts i konkurs. Det förväntades ett ökat behov av det offentliga ackordet, och den föreslagna lagen skulle göra förfarandet enklare och mer praktiskt användbart.³² Den 1 januari år 1971 trädde den nya ackordslagen i kraft, AckL. Lagen motiverades i förarbetena med att det offentliga ackordet var värdefullt för gäldenärsföretagets fortsatta drift och till skillnad mot konkurs skulle vara klart mer värdefullt för borgenärerna. Förändringarna i den nya lagen förväntades leda till att fler företag skulle använda sig av förfarandet och återfå livskraft.³³ Dock fick AckL som tidigare ackordslag lågt genomslag och få förhandlingar om offentligt ackord hölls varje år, till skillnad mot den stora mängden företagskonkurser.³⁴

Med anledning av att AckL inte användes i större mån och antalet företagskonkurser börjat stiga, uttalades ett behov av ett nytt förfarande för att kunna rädda företag med ekonomiska problem från att avvecklas genom konkurs. Det fanns ett behov av att få företag att inte endast reda ut sina finansiella problem genom ett ackord, utan att även reda ut andra problem som

---

²⁸ Tuula, 2001, s. 224.

²⁹ SOU 1968:41 s. 50–51.

³⁰ Tuula, 2001, s. 224–225; Wenne, 2003, s. 48.

³¹ SOU 1968:41 s. 53, 159. Under åren 1956–1965 fastställdes endast totalt 83 offentliga ackord utom konkurs, prop. 1970:136 s. 69.

³² SOU 1968:41 s. 70.

³³ Prop. 1970:136 s. 69.

³⁴ Endast omkring 100 ackordsförhandlingar varje år, SOU 1992:113 s. 19, 313. År 1993 uppgick antalet ackordsförhandlingar till endast 68, medan antalet företagskonkurser uppgick till hela 19 731, prop. 1995/96:5 s. 33.

kunde finnas i företaget, exempelvis med dess organisation, marknadsföring eller annan del.³⁵ Insolvensutredningen fick därför år 1988 i uppdrag att undersöka huruvida ett nytt rekonstruktionsförfarande skulle vara ett bra alternativ till konkurs för företag med ekonomiska problem.³⁶ Av utredningen framgår att det fanns ett stort behov av att få fler företag att undvika konkurs, eftersom konkursförfarandet ofta ledde till stora ekonomiska förluster för samtliga inblandade aktörer.³⁷ Utredningen pekade på att AckL inte varit ett tillräckligt starkt alternativ till konkurs, då lagen hade tydliga brister.³⁸ En ny lag, som skulle göra det möjligt för företag som hamnat i ekonomisk kris att rekonstruera sin verksamhet, presenterades i en efterföljande proposition.³⁹ Den nya lagen skulle ge företag möjlighet att lättare undvika konkurs genom att inte endast få möjlighet att reda ut finansiella problem som redan uppkommit i företaget, utan även få möjlighet att undvika framtida problem i företaget. Det offentliga ackordet skulle fortfarande vara en del i förfarandet, eftersom en nedsättning av skulder ofta är en stor del i att få ett företag att återfå lönsamhet.⁴⁰ Vid LFR:s ikraftträdande upphävdes därför AckL och blev, trots påtalade brister och uttalat behov av översyn, näst intill oförändrad en del av den nya lagen.⁴¹ Antalet företagsrekonstruktioner uppskattades kunna uppgå till omkring 500 varje år, och skulle bidra till en minskning av antalet företagskonkurser.⁴²

2.2 Företagsrekonstruktion mer fördelaktigt än alternativet konkurs

Som framgår ovan har förfarandet med företagsrekonstruktion utvecklats för att kunna minska antalet företagskonkurser och för att få fler företag att rekonstrueras, återfå lönsamhet och fortleva. Anledningen till detta är bland annat att förhindra den kapitalförstöring som uppkommer när företag med ekonomiska problem avvecklas genom konkurs.⁴³ Företag som avvecklas genom konkurs bidrar ofta till en kapitalförstöring i form av att borgenärerna får obefintlig, alternativt låg utdelning för sina fordringar och att staten belastas med uteblivna intäkter av lönegaranti, skatter och kostnader för konkursförvaltningen.⁴⁴ Ofta försäljs

---

³⁵ Se SIND 1985:7; LU 1987/88:12 s. 25–26.

³⁶ Dir. 1988:52. SOU 1992:113.

³⁷ SOU 1992:113 s. 303–304. I de flesta konkurser erhöll borgenärerna ingen utdelning. I endast 3–5% av alla konkurser blev det någon som helst utdelning till oprioriterade borgenärer. Den genomsnittliga utdelningen till oprioriterade borgenärer var i konkurser endast någon procent. SOU 1992:113 s. 486; Smedman, 1990, s. 19; Håstad, 1990, s. 35.

³⁸ SOU 1992:113 s. 313, 315.

³⁹ Prop. 1995/96:5 s. 53.

⁴⁰ Prop. 1995/96:5 s. 56.

⁴¹ Se 3 kap. LFR. Prop. 1995/96:5 s. 343; SOU 1992:113 s. 315.

⁴² Prop. 1995/96:5 s. 257.

⁴³ Prop. 1995/96:5 s. 54.

⁴⁴ Prop. 1995/96:5 s. 54, 169; Prop. 1970:136 s. 89; Tuula, 2001, s. 39, 380.

tillgångarna i en konkurs till ett undervärde, vilket bidrar till en värdeförstöring. Denna värdeförstöring kan många gånger förhindras, eller i vilket fall förmildras, genom att företagen istället genomgår en rekonstruktion. I en företagsrekonstruktion får borgenärerna många gånger större utdelning vid ett eventuellt ackord än vid en eventuell konkurs eller får ha kvar sina fordringar mot gäldenären. Borgenärer med förmånsrätt behåller sina säkerheter och många kostnader minskas för staten.⁴⁵

Att rekonstruera ett företag istället för att avveckla det genom konkurs innebär även fördelar för företagets anställda. I en konkurs förlorar de anställda jobben, vilket kan förhindras genom en rekonstruktion av företaget. UC har presenterat statistik som visar att många arbetstillfällen, trots få lyckade företagsrekonstruktioner, har kunnat räddas genom rekonstruktioner istället för konkurs. Företagsrekonstruktioner är därmed för samhället ett viktigt verktyg för att behålla och skapa arbetstillfällen.⁴⁶ Fler räddade arbetstillfällen medför även en minskning av de utgifter för arbetslöshet som belastar samhället. Att företag rekonstrueras betyder även att företaget finns kvar på marknaden, vilket innebär att befintliga affärsförbindelser kan fortskrida.⁴⁷ En avveckling av ett företag genom konkurs medför istället att sådana affärsförbindelser försvinner. För leverantörer som varit beroende av gäldenärsföretaget i sin verksamhet kan en förlorad affärsförbindelse många gånger leda till betydande ekonomisk skada, vilket kan leda till betalningssvårigheter och konkurs. En rekonstruktion kan i många fall förhindra detta.⁴⁸ Den självklara fördelen med en rekonstruktion är att ägaren till företaget får ha företaget vid liv och åter lönsamt, och därmed slipper en avveckling som många gånger kan medföra stora svårigheter att starta företaget igen. Konkurs medför ofta dåligt rykte och förstörd goodwill, vilket gör det svårt att återuppta ett företag som varit föremål för avveckling.⁴⁹ I den senaste utredningen på området framgår även att om det finns lagstiftning som bidrar till att fler företag kan rekonstrueras, kan det innebära att fler väljer att starta företag eftersom risken för att ekonomiskt misslyckas minskar. Fler företagsrekonstruktioner skulle med andra ord även kunna innebära mer företagande och därmed fler arbetstillfällen och fler positiva effekter för samhället och övriga intressen.⁵⁰

---

⁴⁵ SOU 2016:72 del 1 s. 331; SOU 1999:1 s. 316; Tuula, 2001, s. 39; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 155.

⁴⁶ Under åren 2008–2012 räddades hela 2 615 st. arbetstillfällen, UC, *Företagsrekonstruktioner Q&A*, 2013, s. 1. SOU 1992:113 s. 19; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 155.

⁴⁷ Prop. 1995/96:5 s. 55, 169.

⁴⁸ SOU 1992:113 s. 27; SOU 2010:2 s. 45–46; SOU 2016:72 del 1 s. 141; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 70.

⁴⁹ Tuula, 2001, s. 380.

⁵⁰ SOU 2016:2 del 2 s. 81–82, 131.

3 Förfarandet med företagsrekonstruktion enligt LFR

En företagsrekonstruktion innebär att en näringsidkare som har betalningssvårigheter efter ett beslut av domstol kan få möjlighet att rekonstruera av sin verksamhet, 1 kap. 1 § LFR. En sådan rekonstruktion syftar till att få företaget att återfå lönsamhet och fortsätta i en eller annan form, vilket kan uppnås på flera olika sätt.⁵¹ En rekonstruktion kan innebära såväl en rekonstruktion i sak för att förbättra rörelsens resultat, exempelvis en förändring av verksamhetens inriktning eller produktion, som en rekonstruktion av företagets finanser i form av en ackordsuppgörelse eller annan åtgärd för att erhålla ny kredit.⁵² Av 1 kap. 2 § LFR framgår att det i en rekonstruktion finns en utsedd rekonstruktör som har till uppgift att bedöma utsikterna för verksamheten, det vill säga huruvida verksamheten helt eller delvis kommer kunna fortsätta och hur det ska kunna uppnås. Rekonstruktören har även till uppgift att undersöka huruvida ett ackord kan genomföras med företagets borgenärer, samtidigt som denne måste verka för att borgenärernas intressen inte åsidosätts.

Nedan ska presenteras huvuddragen i förfarandet utifrån bestämmelserna i LFR. Lagen anger endast ramarna för rekonstruktionsförfarandet, vilket innebär att det finns utrymme för avtalsfrihet för parterna i rekonstruktionen.⁵³

3.1 Näringsidkare i ekonomisk kris

Som nämnts ovan riktar sig förfarandet med företagsrekonstruktion enligt 1 kap. 1 § LFR till näringsidkare med betalningssvårigheter. I doktrin beskrivs att förfarandet riktar sig till företag i ekonomisk kris.⁵⁴ Med näringsidkare menas alla som yrkesmässigt aktivt bedriver en verksamhet av ekonomisk art.⁵⁵ LFR riktar sig till samtliga näringsidkare oavsett organisationsform, storlek eller inriktning. Detta innefattar allt från enmansföretagare till de allra största företagen på marknaden, samt såväl fysiska som juridiska personer som driver en verksamhet.⁵⁶ Av förarbeten till lagen framgår att förfarandet lämpar sig bättre och ger bättre möjligheter för större företag, men att mindre företag likväl kan ha ett behov av att rekonstrueras varför även de omfattas.⁵⁷ Från förfarandet utesluts företag som tidigare bedrivit

---

⁵¹ Prop. 1995/96:5 s. 173.

⁵² Prop. 1995/96:5 s. 57.

⁵³ Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 37.

⁵⁴ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 30.

⁵⁵ Prop. 1995/96:5 s. 171.

⁵⁶ Prop. 1995/96:5 s. 63; SOU 1992:113 s. 350; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 37.

⁵⁷ Prop. 1995/96:5 s. 64.

näringsverksamhet, men som inte längre är aktiva.⁵⁸ I 1 kap. 3 § LFR undantas vidare från förfarandet vissa verksamheter inom den finansiella sektorn, exempelvis bankaktiebolag och försäkringsföretag, och verksamheter där offentlighetsrättsliga subjekt, till exempel stat eller kommun, har bestämmande inflytande.⁵⁹

För att en näringsidkare ska kunna vara föremål för en företagsrekonstruktion krävs enligt 1 kap. 1 § LFR att denne har betalningssvårigheter. Detta krav förtydligas i 2 kap. 6 § 1 st. LFR där det framgår att en gäldenär endast kan beviljas företagsrekonstruktion om det kan antas att denne inte kan betala sina förfallna skulder eller att en sådan oförmåga inträder inom kort. Kravet är med andra ord att näringsidkaren måste antas vara illikvid eller kan antas bli illikvid inom kort. Av förarbeten till LFR framgår att illikviditet inträffar när kontanta medel, exempelvis banktillgodohavanden och andra tillgångar som lätt kan omsättas i kontanter, inte räcker för betalning av förfallna skulder, samt om gäldenären är i behov av att avyttra maskiner eller andra anläggningstillgångar för att kunna betala skulderna.⁶⁰ Någon nedre ekonomisk gräns finns dock inte uppställd i LFR.⁶¹ Att kravet endast är illikviditet och inte insolvens i likhet med konkursförfarandet, beror på att lagstiftaren velat ge näringsidkare möjlighet att bli föremål för företagsrekonstruktion så tidigt som möjligt för att ge större utsikter att lyckas med rekonstruktionen och undvika konkurs.⁶²

3.2 Inledande av förfarandet

Förfarandet med företagsrekonstruktion inleds genom en skriftlig ansökan av gäldenären eller någon av dess borgenärer till tingsrätten, 2 kap. 1 § 1 st. LFR. En borgenär kan oavsett om denne har en betryggande säkerhet, ansöka om förfarandet så länge denne har en faktisk fordran på gäldenären.⁶³ Ansökan av en borgenär kan dock endast bifalls av domstolen om gäldenären uttryckligen medger ansökan, 2 kap. 6 § 3 st. LFR. Om gäldenären bestrider en borgenärs ansökan förfaller den, 2 kap. 9 § 1 p. LFR.

---

⁵⁸ Prop. 1995/96:5 s. 171. Jmf RH 1998:79 där HovR ansåg att ett företag som överlåtit all rörelse och alla tillgångar inte längre var en aktiv näringsidkare och därför inte omfattades av LFR.

⁵⁹ Bestämmande inflytande anses föreligga om det allmänna bedriver verksamheter i egen regi, samt när det allmänna genom ägande eller avtal har en avgörande kontroll av en fristående juridisk verksamhet. Prop. 1995/96:5 s. 175–176.

⁶⁰ Prop. 1995/96:5 s. 180.

⁶¹ Karlsson-Tuula, 2012, s. 43.

⁶² Prop. 1995/96:5 s. 172.

⁶³ Prop. 1995/96:5 s. 67, 178; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 51. Se även 2 kap. 4 § 1 p. LRF.

Om ansökan om företagsrekonstruktion uppfyller i lagen uppställda krav om dess innehåll, vilka framgår av 2 kap. 3–5 § LFR, ska domstolen besluta om ett inledande av förfarandet om vissa krav är uppfyllda. Av 2 kap 6 § LFR framgår att domstolen ska besluta om ett inledande av förfarandet om det är visat att gäldenären är eller kan antas vara illikvid, att syftet med förfarandet kan uppnås och i vissa fall att gäldenären accepterar en borgenärs ansökan. Rätten måste göra en bedömning av gäldenären betalningssvårigheter och en prognos över om det kan antas vara möjligt att genomföra en lyckad rekonstruktion utifrån vad som angivits i ansökan.⁶⁴ En företagsrekonstruktion ska inte inledas om det saknas skälig anledning till att anta att syftet med rekonstruktionen kan uppnås, varför en bedömning ska göras om företaget kommer att kunna rekonstrueras och om gäldenären har möjlighet och avsikt att fullfölja en sådan rekonstruktion.⁶⁵ Beviskraven som uppställs är dock låga och så länge det inte är uteslutet att syftet med en rekonstruktion kan uppnås ska beslut om företagsrekonstruktion meddelas.⁶⁶

3.3 Rekonstruktören och dess uppgifter

När ett beslut om företagsrekonstruktion meddelas utser rätten enligt 2 kap. 10 § 1 st. LFR en eller, om företagets verksamhet är omfattande och komplicerad till sin art, flera rekonstruktörer.⁶⁷ Krav som ställs på en rekonstruktör är enligt 2 kap. 11 § LFR är att denne ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, ha borgenärernas förtroende samt övrigt är lämpad för uppdraget. Enligt förarbeten till LFR framgår att rekonstruktören ska ha goda insikter i företagsekonomi, affärssinne, förhandlingsvana och ha obeståndsjuridisk och allmänjuridiskt kunnande. Rekonstruktören ska även vara självständig och opartisk för att kunna tillgodose såväl borgenärer som gäldenären. De uppställda kraven bör enligt förarbetena kunna uppfyllas främst av advokater med erfarenhet av större företagskonkurser eller högre tjänstemän hos ackordscentralerna, men kan även uppfyllas av tjänstemän med andra bakgrunder, exempelvis ekonomer och företagsledare.⁶⁸ Rekonstruktören får i de delar där dess kompetens brister till hjälp för uppdragets utförande anlita sakkunnigt biträde, 2 kap. 12 § 2 st. LFR. Om det framkommer att en rekonstruktör inte är lämpad för sitt uppdrag eller av annan

---

⁶⁴ Prop. 1995/96:5 s. 180.

⁶⁵ Prop. 1995/96:5 s. 72.

⁶⁶ Prop. 1995/96:5 s. 180. Jmf SAAB:s andra ansökan om företagsrekonstruktion i RH 2011:53, där HovR framhöll det trots att det kunde ifrågasättas om en rekonstruktion skulle kunna uppnås inte var uteslutet. Ansökan beviljades.

⁶⁷ Prop. 1995/96:5 s. 104, 184. Vanligtvis utses den rekonstruktör som har upprättat ansökan och som föreslås i ansökan om företagsrekonstruktion, Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 81; Gustafsson, 2014, s. 40.

⁶⁸ Prop. 1995/96:5 s. 103 – 104. I praktiken har det dock visat sig att det till största delen är advokater som utsetts till rekonstruktörer, se Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 81.

anledning, exempelvis sjukdom, borde skiljas från uppdraget ska denne på begäran av sig själv, gäldenären eller borgenär skiljas från uppdraget, 2 kap. 11 § 3 st. LFR.⁶⁹

Rekonstruktörens uppgifter i en företagsrekonstruktion är enligt 1 kap. 2 § LFR att undersöka om och hur gäldenärens verksamhet kan fortsätta. Rekonstruktören ska utreda gäldenärens problem och ge förslag på hur problemet ska kunna lösas för att verksamheten åter ska kunna bli lönsam.⁷⁰ Rekonstruktören ska tillsammans med gäldenären upprätta en rekonstruktionsplan som anger planen för hur verksamheten ska rekonstrueras, 2 kap. 12 § 1 st. LFR. Planen ska innehålla en kartläggning av de ekonomiska svårigheterna i företaget, orsaker bakom problemen, de åtgärder som behöver vidtas för att komma tillrätta med problemet och en tidsplan för rekonstruktionen.⁷¹ Innehållet i planen beror på omständigheterna i varje fall och kan variera väsentligt i både sak och finansiering. Det kan handla om en förändring av hela eller delar av företagets arbetsledning, verksamhetsinriktning, kapitalförsörjning eller någon annan del av företaget.⁷² Oftast innehåller planen ett förslag till ackordsuppgörelse i förening med andra åtgärder och förutsättningarna för att kunna uppnå sådant.⁷³ I vissa fall, när problemen i företaget endast hänför sig till överskuldsättning, kan ett förslag om ackordsuppgörelse vara rekonstruktionsplanens enda innehåll.⁷⁴ Rekonstruktionsplanen ska utformas på sådant sätt att gäldenären har förutsättningar att följa den och borgenärerna är beredda att medverka till den finansiella rekonstruktionen genom att sätta ner sina fordringar.⁷⁵ Rekonstruktören har sedan till uppgift att informera såväl rätten och borgenärerna om den upprättade rekonstruktionsplanen, 2 kap. 12 § 1 st. LFR. Rekonstruktören ska även informera borgenärerna om domstolens beslut om inledande av företagsrekonstruktionen, 2 kap. 13 § LFR, samt ge samtliga borgenärer en förteckning av gäldenärens tillgångar och skulder, balansräkning, uppgifter om gäldenärens betalningssvårigheter och planerade åtgärder för rekonstruktionen. Underrättelsen syftar till att ge borgenärerna uppgifter om gäldenärens ungefärliga ekonomiska status. En vidareutveckling av verksamhetens bestånd och rekonstruktionsplanen ska ske av rekonstruktören till borgenärerna och rätten vid ett senare borgenärssammanträde.⁷⁶

---

⁶⁹ Prop. 1995/96:5 s. 185.

⁷⁰ Prop. 1995/96:5 s. 57.

⁷¹ Prop. 1995/96:5 s. 186.

⁷² Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 74; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 44.

⁷³ Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 97.

⁷⁴ Prop. 1995/96:5 s. 113; Möller, 2007, s. 25.

⁷⁵ Prop. 1995/96:5 s. 58, 186.

⁷⁶ Prop. 1995/96:5 s. 187.

Rekonstruktören ska under hela företagsrekonstruktionen se till att det fattas beslut i företaget som gynnar rekonstruktionen och arbeta för att genomföra en lyckad sådan. Samtidigt har rekonstruktören i enlighet med 1 kap. 2 § 1 st. LFR en skyldighet att se till att borgenärernas intressen inte åsidosätts, och måste löpande informera om vad som händer i rekonstruktionen. Rekonstruktören har därmed en plikt att arbeta för att genomföra en lyckad rekonstruktion, samtidigt som han måste se till att de berörda intressena inte åsidosätts.⁷⁷

3.4 *Gäldenärens rättigheter och skyldigheter*

Under företagsrekonstruktionen behåller gäldenären rådigheten över verksamheten. Detta innebär att gäldenären under förfarandet har rätt att förfoga över sin egendom och ingå civilrättsligt bindande avtal.⁷⁸ Denna rätt begränsas dock av vissa i LFR uppställda skyldigheter och förbud, vilka framgår av 2 kap. 14–15 § LFR.

De skyldigheter som gäldenären har under förfarandet regleras i 2 kap. 14 § LFR. Gäldenären har för det första en upplysningsskyldighet, vilket innebär att gäldenären är skyldig att upplysa rekonstruktören om de ekonomiska förhållandena i verksamheten som är av betydelse för rekonstruktionen. Vilka förhållanden som avses kan variera och avgörs av rekonstruktören under förfarandet. Gäldenären kan för att uppfylla sin undersökningsplikt vara skyldig att lämna bokföring och andra handlingar som kan hjälpa rekonstruktören att bedöma den ekonomiska statusen och verksamheten i företaget.⁷⁹ Den andra skyldigheten som uppställs för gäldenären är lydnadsskyldigheten, vilket innebär att gäldenären under förfarandet är skyldig att följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten ska bedrivas. Trots att gäldenären har fortsatt rådighet över verksamheten ska företagsrekonstruktionen främst ske på rekonstruktörens villkor och det är rekonstruktören som fattar de avgörande besluten i förfarandet.⁸⁰

De uppställda förbuden gäldenären måste förhålla sig till under förfarandet regleras i 2 kap. 15 § LFR, och kan endast kringgås med samtycke från rekonstruktören. Det första förbudet är ett betalningsförbud, som innebär att gäldenären varken får betala eller ställa säkerheter för skulder

---

⁷⁷ Prop. 1995/96:5 s. 103, 192.

⁷⁸ Prop. 1995/96:5 s. 58, 81, 189.

⁷⁹ Prop. 1995/96:5 s. 190; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 96.

⁸⁰ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 97; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 84.

som uppkommit innan beslutet om företagsrekonstruktion. Förbudet reglerar endast betalning av skulder, vilket innebär att gäldenären får utföra andra förpliktelser i företaget, såsom att leverera varor enligt avtal som förelegat innan rekonstruktionsbeslutet.⁸¹ Det andra förbudet som uppställs på gäldenären är ett kontraheringsförbud, vilket innebär att gäldenären under förfarandet inte får åta sig nya förpliktelser. Förbudet gäller mot alla typer av förpliktelser och innefattar bland annat förbud mot att anställa ny personal, beställa varor eller hyra nya lokaler.⁸² Det tredje och sista förbudet är ett förfogandeförbud, som betyder att gäldenären inte får överlåta, pantsätta eller upplåta rätt till egendom som är av väsentlig betydelse för gäldenärsföretaget. Sådan egendom kan vara såväl lös som fast, exempelvis gäldenären lokaler, varumärken, maskiner och inventarier. Samtliga dessa tre förbud får som tidigare nämnts kringgåas av gäldenären om denne erhållit samtycke av rekonstruktören, 2 kap. 15 § 1 st. LFR.⁸³ Samtycke för betalning av skulder får enligt 2 kap. 15 § 3 st. LFR endast lämnas om det finns synnerliga skäl, exempelvis om företagsrekonstruktionens genomförande är beroende av att en viss betalning utgår och att arbetet med företagsrekonstruktionen kraftigt skulle försvåras utan denna betalning.⁸⁴ Om gäldenären trots avsaknad av samtycke skulle vidta en åtgärd i strid mot de uppställda förbuden skulle dennes rättshandlingar trots allt enligt 2 kap. 15 § 2 st. LFR bli giltiga, eftersom gäldenären fortfarande har rådigheten över verksamheten.⁸⁵ Konsekvenserna av en sådan situation skulle dock kunna innebära att företagsrekonstruktionen äventyras och förfarandet upphör.⁸⁶

3.5 Borgenärernas rättigheter

I en företagsrekonstruktion är det borgenärernas intressen och fordringar som står på spel. LFR har därför utformats på sådant vis att borgenärerna har en möjlighet till insyn och inflytande i förfarandet för att kunna förhindra missbruk av gäldenären.⁸⁷ Detta sker på olika vis i olika delar av förfarandet. Inledningsvis ska borgenärerna efter beslut om inledande av förfarandet enligt 2 kap. 13 § LFR underrättas om företagsrekonstruktionen av rekonstruktören. Av denna

---

⁸¹ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 101.

⁸² Prop. 1995/96:5 s. 191; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 101.

⁸³ Samtycket kan vara skriftligt, muntligt eller i vissa fall konkludent. Angående konkludent samtycke, Se Hovrätten för Övre Norrland, beslut 2013-02-01, Mål Ö 1003-11 som fastställde tingsrättens dom. I doktrin har utfallet av tingsrättens dom diskuterats och det hävdas, med stöd av förarbeten till LFR, att konkludent handlande för samtycke inte är tillräckligt. Det krävs enligt doktrin ett uttryckligt samtycke, Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 91.

⁸⁴ Prop. 1995/96:5 s. 192.

⁸⁵ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 103.

⁸⁶ Såväl rekonstruktören som borgenärer kan ansöka om att en företagsrekonstruktion ska upphöra, se 4 kap. 7 § 1 st. 4 p. LFR.

⁸⁷ Prop. 1995/96:5 s. 58, 107, 192.

underrättelsen ska borgenärerna få en inblick i gäldenärens ekonomiska problem och föreslagna rekonstruktionsåtgärder, för att kunna bilda sig en uppfattning om hur rekonstruktionen ska gå till och om den kan antas bli framgångsrik.⁸⁸ Borgenärerna kallas sedan till ett borgenärssammanträde inför rätten, vilket ska hållas inom tre veckor från beslutet eller senare om det är oundgängligen nödvändigt, 2 kap. 10 § 2 st. LFR.⁸⁹ Vid borgenärssammanträdet, där samtliga borgenärer får närvara, ska borgenärerna av rekonstruktören få en mer ingående inblick i gäldenärsföretagets ekonomiska situation och hur rekonstruktionen ska gå till.⁹⁰ Borgenärerna får vid borgenärssammanträdet möjlighet att uttala sig om huruvida rekonstruktionen bör fortsätta eller inte, 2 kap. 16 § 1 st. LFR, och får vid detta tillfälle möjlighet att uttala sig om riktigheterna i gäldenärens ansökan eller lämna upplysningar som kan vara viktiga vid bedömningen av gäldenärens trovärdighet.⁹¹ Tingsrätten kommer efter att ha hört vad borgenärerna har att säga besluta om huruvida företagsrekonstruktionen bör fortsätta eller inte.⁹²

För att upprätthålla borgenärernas insyn och inflytande i förfarandet ska rätten, om borgenärerna begär det, utse en borgenärskommitté, 2 kap. 16 § 2 st. LFR. I denna kommitté ska som huvudregel maximalt tre personer ingå, som under förfarandet har till uppgift att bevaka borgenärskollektivets intressen och löpande ge rekonstruktören nödvändig branschinformation som kan vara av intresse i rekonstruktionen.⁹³ Även de anställda får, om de är över 25 personer, ha en representant i borgenärskommittén. Om det krävs för att samtliga borgenärskategorier ska kunna representeras eller om det föreligger andra särskilda skäl, får borgenärerna utse ännu en representant till kommittén. Rekonstruktören är enligt 2 kap. 16 § 3 st. LFR skyldig att samråda med borgenärskommittén i viktiga frågor. Vilka frågor som avses kan variera mellan olika rekonstruktioner, och kan exempelvis behandla inriktningen av verksamheten, personal eller finansiering. Att rekonstruktören löpande ska informera borgenärerna om vad som händer i rekonstruktionen motiveras utifrån det faktum att borgenärerna ska vara medvetna om att rekonstruktören tillvaratar deras intressen.⁹⁴

---

⁸⁸ Prop. 1995/96:5 s. 108–109.

⁸⁹ Oundgänglig nödvändighet föreligger om det finns mycket starka skäl som talar för att senarelägga sammanträdet, exempelvis på grund av att rekonstruktören behöver mer tid för att färdigställa sitt material i enlighet med 2 kap. 13 § LFR, prop. 1995/96:5 s. 184; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 80.

⁹⁰ Prop. 1995/96:5 s. 58, 109.

⁹¹ Prop. 1995/96:5 s. 192.

⁹² Se 4 kap. 7 § LFR; Gustafsson, 2014, s. 41.

⁹³ Prop. 1995/96:5 s. 110.

⁹⁴ Tuula, 2001, s. 354.

3.6 *Moratorium och gäldenärens skydd mot borgenärens åtgärder*

En företagsrekonstruktion genomförs under skyddet av en faktisk betalningsinställelse.⁹⁵ När domstolen har beslutat om företagsrekonstruktion får gäldenären ett betalningsanstånd, ett så kallat moratorium, för sådana skulder som uppkommit före rekonstruktionsbeslutet. Moratoriet löper under hela rekonstruktionstiden, under vilken gäldenären även är skyddad mot exekutiva åtgärder och hävning av avtal.⁹⁶

Skyddet mot exekutiva åtgärder innebär att borgenärerna under rekonstruktionsförfarandet inte får begära utmätning eller annan verkställighet mot gäldenären för skulder som uppkommit innan beslutet om företagsrekonstruktion, 2 kap. 17 § LFR. Gäldenären kan inte heller under förfarandet försättas i konkurs på grund av en borgenärs ansökan, 2 kap. 19 § LFR och 2 kap. 10a § KL. Skyddet mot exekutiva åtgärder syftar till att ge gäldenären och rekonstruktören arbetsro samt möjlighet att använda viss egendom, exempelvis pengar eller maskiner, under förfarandet.⁹⁷ Skyddet hindrar dock inte att rätten enligt 2 kap. 18 § LFR kan besluta om åtgärder för att säkerställa en borgenärs rätt, om det finns särskilda skäl att anta att gäldenären vidtar eller underlåter att vidta åtgärder som sätter en borgenärs rätt i fara. Rätten kan exempelvis vid vite förbjuda en gäldenär att vidta vissa handlingar eller besluta att viss egendom ställs under särskild förvaltning av rekonstruktören. Rätten får utöver åtgärder för att säkerställa en borgenärs rätt även i enlighet med 1 kap. 10a § 2 st. KL besluta om att försätta gäldenären i konkurs om det finns särskilda skäl att anta att borgenärernas rätt allvarligt äventyras, exempelvis om gäldenären vidtar åtgärder under rekonstruktionen som riskerar en betydlig försämring av en borgenärs senare utdelning i en eventuell konkurs.⁹⁸

Gäldenären är under förfarandet även skyddad mot att borgenärer, på grund av gäldenärens avtalsbrott, häver ett avtal som ingåtts mellan parterna innan beslutet om företagsrekonstruktion, 2 kap. 20 § LFR. Ofta har gäldenären brutit i sina avtalsförpliktelser genom att exempelvis dröjt eller uteblivit med betalning, vilket enligt allmänna rättsgrundsatser ger motparten rätt att häva avtalet.⁹⁹ Inom rekonstruktionsförfarandet har det dock ansetts vara av stor vikt att ett avtal som kan underlätta förfarandets genomförande, exempelvis avseende

---

⁹⁵ Prop. 1995/96:5 s. 83.

⁹⁶ Se under punkt 3.1.7. Prop. 1995/96:5 s. 75.

⁹⁷ SOU 2001:80 s. 79; Karlsson-Tuula, 2012, s. 121–122.

⁹⁸ Prop. 2002/03:49 s. 154.

⁹⁹ De allmänna rättsgrundsatserna kan härledas tillbaka till bestämmelserna om kontraktsbrott i köplagen (1990:931) (KöpL), Prop. 1995/96:5 s. 88; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 114.

leverans av el, vatten eller andra råvaror, ska kunna fullföljas trots gäldenärens underlåtenhet att uppfylla avtalsförpliktelse.¹⁰⁰ Detta har motiverats med att rekonstruktionens genomförande inte ska försvåras, samt att ingen borgenär ska kunna behandlas mer förmånligt än andra borgenärer genom att kunna tvinga gäldenären att betala en skuld för att få fortsatta leveranser, och på så sätt komma undan ett eventuellt ackord.¹⁰¹ För att hindra att ett avtal sägs upp måste gäldenären med rekonstruktörens samtycke inom skälig tid begära att avtalet ska fullföljas.¹⁰² När borgenären uppfyller sin del av avtalet, exempelvis leveranser av varor, kan denne även kräva att gäldenären uppfyller sin del av avtalet, vilket oftast innebär betalning.¹⁰³ Om detta inte är möjligt kan gäldenären få uppskov med betalning och istället lämna en säkerhet för prestationen, exempelvis en bankgaranti eller pant, som är av sådan storlek som likställs med förlusten borgenären orsakas av på grund av eventuellt avtalsbrott.¹⁰⁴ Om gäldenären inte kan lämna sådan säkerhet har borgenären rätt att säga upp avtalet, 2 kap. 20 § 3 st. LFR. Skyddet mot hävning av avtal omfattar enligt 2 kap. 20 § 4 st. LFR i stort sett alla olika parter, oavsett om gäldenären är kund, leverantör, säljare eller köpare.¹⁰⁵ Anställningsavtal och borgenärer som innehar vissa finansiella instrument är dock undantagna från skyddet, 2 kap. 20 § 6 st. LFR.

3.7 Upphörandet av en företagsrekonstruktion

En företagsrekonstruktions upphörande kan bero på flera olika anledningar. Förhoppningen är att företaget uppnår syftet med företagsrekonstruktionen genom att återfå lönsamhet och därmed genomför en lyckad företagsrekonstruktion. Dock, som presenterats ovan, avslutas majoriteten av samtliga inledda företagsrekonstruktioner utan att ha uppnått syftet med rekonstruktionen och företagsrekonstruktionen misslyckas.¹⁰⁶ Nedan ska presenteras de i LFR uppställda situationer som medför att förfarandet avslutas.

---

¹⁰⁰ Prop. 1995/96:5 s. 196; Karlsson-Tuula, 2012, s. 120.

¹⁰¹ Prop. 1995/96:5 s. 86, 196.

¹⁰² Det är inte tillräckligt att rekonstruktören ensam begär att avtalet ska fullföljas, utan det måste vara en begäran av gäldenären med rekonstruktörens samtycke. Se Svea hovrätt beslut 2000-12-15, mål nr T 4160-00. Vad som är skälig tid varierar och är beroende på förhållandena i det enskilda fallet. Gäldenären och rekonstruktören måste få tid att överväga vilka avtal som måste fullföljas, samtidigt som borgenärerna inom rimlig tid ska få besked om huruvida avtalet ska fullföljas, prop. 1995/96:5 s. 198; prop. 1988/89:76 s. 183.

¹⁰³ Prop. 1995/96:5 s. 199.

¹⁰⁴ Prop. 1995/96:5 s. 199, 210; Prop. 1988/89:76 s. 185; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 131.

¹⁰⁵ Prop. 1995/96:5 s. 196; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 110.

¹⁰⁶ SOU 2016:72 s. 143; SOU 2010:2 s. 35; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 150.

3.7.1 Syftet med rekonstruktionen är uppnått

Om ett företaget har uppnått syftet med rekonstruktionen och därmed genomfört en lyckad företagsrekonstruktion, ska rätten enligt 4 kap. 7 § 1 st. 1 p. LFR besluta att förfarandet ska upphöra. När syftet ska anses vara uppnått kan, som tidigare nämnts, variera och är beroende på förhållandena i det enskilda fallet. Av förarbeten till LFR framgår att rekonstruktionens syfte ofta kan anses vara uppnådd om en ackordsuppgörelse har kommit till stånd, eftersom borgenärerna anser att rekonstruktionen i sak är så hållbart att de är villiga att sätta ner sina fordringar genom ett ackord. Åtgärderna i rekonstruktionsplanen behöver inte ha fullföljts fullt ut för att syftet med rekonstruktionen ska anses vara uppfyllt. Det är tillräckligt att företaget kan antas kunna fortsätta sin verksamhet med lönsamhet och att åtgärderna senare kommer att fullföljas. Rätten ska utan vidare utredning anta att syftet med rekonstruktionen är uppnått om gäldenären eller rekonstruktören meddelar detta.¹⁰⁷

3.7.2 Företagsrekonstruktionen avbryts utan att syftet är uppnått

En företagsrekonstruktion kan enligt bestämmelser i LFR upphöra även om syftet med rekonstruktionen inte är uppnått, vilket innebär att företaget misslyckats med företagsrekonstruktionen och måste försättas i konkurs.

Ett upphörande av en företagsrekonstruktion utan att syftet är uppnått kan ske om gäldenären begär det, under förutsättning att beslut om ackordsförhandling inte har meddelats, 4 kap. 7 § 1 st. 2 p. LFR. Rätten ska, om ackordsförhandling inte beslutats, alltid på begäran av gäldenären bifalla ansökan om upphörande av rekonstruktionen, vilket motiveras av att förfarandet är till för gäldenären och är beroende av gäldenärens aktiva medverkan. Om en ackordsförhandling har inletts är det dock inte möjligt för rätten att bifalla en gäldenärs begäran om upphörande, eftersom det inte är möjligt för gäldenären att återta eller ändra ett ackordsförslag, 3 kap. 21 § LFR.

Rätten kan även på begäran av någon borgenär eller rekonstruktören besluta om upphörande av en företagsrekonstruktion, så länge syftet med rekonstruktionen inte kan antas kunna uppnås, 4 kap. 7 § 1 st. 4 p. LFR. Det kan exempelvis vara fallet om den ekonomiska krisen i företaget är så pass omfattande att företaget inte anses kunna rekonstrueras eller om det annars framstår

---

¹⁰⁷ Prop. 1995/96:5 s. 218; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 246.

som utsiktslöst att verksamheten ska kunna återfå lönsamhet.¹⁰⁸ En annan anledning kan vara att gäldenären vägrar följa rekonstruktörens anvisningar och därmed bidrar till att borgenärernas rätt inte tas till vara.¹⁰⁹

Förfarandet kan utöver ovan situationer upphöra om gäldenären utan laga förfall inte närvarar på borgenärssammanträden i enlighet med 2 kap. 10 § LFR, 4 kap. 7 § 1 st. 3p LFR.¹¹⁰ Detsamma gäller om det annars finns särskilda skäl för rätten att besluta om ett upphörande av rekonstruktionen, exempelvis om det finns brottsmisstankar mot gäldenären som kan leda till åtal och häktning, 4 kap. 7 § 1 st. 5 p. LFR.¹¹¹ En företagsrekonstruktion upphör även om gäldenären försätts i konkurs, 4 kap. 7 § 2st. LFR, vilket kan vara till följd av gäldenärens egen ansökan eller en ansökan av någon av företagets borgenärer och det samtidigt föreligger särskilda skäl att anta att borgenärernas rätt äventyrats i enlighet med 2 kap. 10a § 2 st. KL.

3.7.3 Tiden för förfarandet har löpt ut

En företagsrekonstruktion ska som huvudregel endast pågå under maximalt tre månader från rekonstruktionsbeslutet, 4 kap. 8 § 1 st. LFR. Efter dessa månader ska rätten, om förlängning inte begärts, besluta om rekonstruktionens upphörande.¹¹² En företagsrekonstruktion kan förlängas av rätten tre månader om särskilda skäl föreligger, 4 kap. 8 § 2 st. LFR, exempelvis om det krävs ytterligare åtgärder för att kunna genomföra rekonstruktionsplanen, såsom att slutföra uppgörelser med leverantörer eller borgenärer.¹¹³ Om förfarandet kräver längre tid än sex månader kan rätten, om det föreligger synnerliga skäl, förlänga tiden med ytterligare tre månader i taget.¹¹⁴ Av förarbeten till LFR framgår att rätten ska vara restriktiv med att besluta om förlängningar, speciellt förlängningar som sker efter de första sex månaderna. En företagsrekonstruktion ska endast undantagsvis pågå längre än tre månader och endast i sällsynta fall pågå längre än sex månader. Om rekonstruktionen innehåller ett offentligt ackord

---

¹⁰⁸ Prop. 1995/96:5 s. 218; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 248. Jmf RH 1997:127, där HovR ansåg att det inte var utsiktslöst för ett företag att uppnå syftet med en företagsrekonstruktion när denne erhållit nya krediter och hittat lösningar med sina borgenärer.

¹⁰⁹ Prop. 1995/96:5 s. 219.

¹¹⁰ Laga förfall innebär att gäldenären eller ombud på grund av exempelvis sjukdom eller annan omständighet har en giltig ursäkt till varför denne varit förhindrad att komma på borgenärssammanträdet. Detta bedöms utifrån 32 kap. 8 § rättegångsbalken (1942:740) (RB), Prop. 1995/96:5 s. 218.

¹¹¹ Prop. 1995/96:5 s. 122.

¹¹² Prop. 1995/96:5 s. 219.

¹¹³ Prop. 1995/96:5 s. 219; Welamson, Mellqvist, 2013, s. 310.

¹¹⁴ Se RH 1998:17 där HovR inte ansåg att det förelåg synnerliga skäl till förlängning av en företagsrekonstruktion som pågått i sju månader på grund av att den enda åtgärden i rekonstruktionsplanen, vilket var att driva in en fordran, inte hade lyckats genomföras.

är det i många fall motiverat att förlänga förfarandet för att kunna färdigställa ett sådant. Förfarandet får utan ett beslut om ackordsförhandling inte pågå längre än maximalt ett år, 4 kap. 8 § 2 st. LFR. När rätten beslutar huruvida förfarandet bör förlängas eller inte ska en avvägning göras mellan borgenärernas intresse av att avsluta förfarandet och gäldenärens intresse av att realistiskt kunna genomföra en rekonstruktion.¹¹⁵ En företagsrekonstruktion ska normalt inte förlängas om rekonstruktionens viktigaste borgenärer invänder att det saknas möjligheter att genomföra en lyckad rekonstruktion inom en rimlig tid.¹¹⁶

3.8 Kostnader för rekonstruktionen

De kostnader som uppstår under en företagsrekonstruktion ska enligt 4 kap. 6 § LFR betalas av gäldenären. Sådana kostnader kan vara ersättningar till rekonstruktör eller eventuell tillsynsman, samt för handläggningen av ärendet i rätten, 4 kap. 4–6 § LFR. Ersättning till rekonstruktören och tillsynsmannen innefattar betalning för utfört arbete och utlägg, vilket ska betalas när företagsrekonstruktionen är slutförd eller i till vissa delar i förskott.¹¹⁷ Arvodet till rekonstruktören måste vara skälig och ska bestämmas utifrån det utförda arbetet, samt rekonstruktörens omsorg och skicklighet, 4 kap. 4 § LFR. I doktrin framgår att det genomsnittliga arvodet till rekonstruktörer uppgår till omkring 85 000 kronor.¹¹⁸

4 Ackord i företagsrekonstruktion

Inom förfarandet med företagsrekonstruktion spelar möjligheten till ackord en stor roll för rekonstruktionens genomförande. En ackordsuppgörelse är därför en del av de flesta lyckade företagsrekonstruktioner.¹¹⁹ Ett ackord innebär att en gäldenär träffar en ekonomisk uppgörelse med sina borgenärer, oftast avseende en procentuell nedskrivning av borgenärernas fordringar, vilket kan ske antingen genom ett frivilligt underhandsackord eller genom det i LFR reglerade offentliga ackordet.¹²⁰ Det är rekonstruktörens uppgift att bedöma huruvida det finns förutsättningar att förhandla om ett ackord och vilken form ackordet ska ta, 1 kap. 2 § LFR. Rekonstruktören ska i första hand försöka få till ett underhandsackord med borgenärerna, men

---

¹¹⁵ Prop. 1995/96:5 s. 119.

¹¹⁶ Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 144.

¹¹⁷ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 242; Prop. 1995/96:5 s. 217. 4

¹¹⁸ Persson, Tuula, 2012, s. 83.

¹¹⁹ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 160; Tuula, 2001, s. 51; Tuula, 2001, s. 376; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 150.

¹²⁰ Prop. 1995/96:5 s. 57; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 157.

om detta inte är möjligt ska det offentliga ackordet användas.¹²¹ I de flesta företagsrekonstruktioner används dock det offentliga ackordet, då det har många fördelar.¹²² Utan en ackordsuppgörelse, vare sig det är en underhandsuppgörelse eller ett offentligt ackord, kan rekonstruktionsförfarandet kraftigt försvåras alternativt omöjliggöras eftersom företaget inte kan bli kvitt sin skuldbörda.¹²³

Nedan ska lämnas en kort förklaring om underhandsackordet och sedan en mer utförlig presentation av det offentliga ackordet, som är föremål för förändringsdiskussion i denna uppsats.

4.1 Underhandsackord

Ett underhandsackord är en formlös och frivillig uppgörelse mellan företaget och dess borgenärer. Formlösheten innebär att det inte finns några bestämmelser som reglerar hur uppgörelsen ska se ut.¹²⁴ Istället sker uppgörelsen genom ett frivilligt avtal mellan parterna, där samtliga inblandade måste acceptera och vara eniga om villkoren.¹²⁵ Att underhandsackordet är formlöst innebär vidare att det, till skillnad mot det offentliga ackordet, inte är begränsat enbart till förfarandet om företagsrekonstruktion. Även företag som inte är föremål för rekonstruktion får avtala med sina borgenärer om ekonomiska åtgärder. Frivilligheten i uppgörelsen innebär att det endast är borgenärer som har accepterat ackordet som är bundna av det.¹²⁶ En underhandsuppgörelse kan innefatta ekonomiska åtgärder så som nedsättningar av borgenärernas fordringar, men även andra eftergifter.¹²⁷ Dessa kan bestå i exempelvis ett moratorium, där gäldenären betalar hela fordringsbeloppen räntefritt efter en amorteringsplan under en längre tid.¹²⁸

Av förarbeten till LFR framgår att det trots avsaknad av bestämmelser som reglerar ett underhandsackord, finns bestämmelser som indirekt har betydelse för underhandsackordet. Bestämmelserna om offentligt ackord i LFR, som ska presenteras nedan, kan påverka

---

¹²¹ Prop. 1995/96:5 s. 115, 204.

¹²² Tuula, 2001, s. 51; Tuula, 2001, s. 376; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 150.

¹²³ Selander, Björnram, 2003, s. 58.

¹²⁴ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 157. Rekonstruktören måste dock underrätta rätten om ett underhandsackord har träffats med borgenärerna, 6 § förordningen (1996:783) om företagsrekonstruktion (FFR).

¹²⁵ Prop. 1995/96:5 s. 204; Welamson, Mellqvist, 2013, s. 273; SOU 1992:113 s. 123; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 160.

¹²⁶ SOU 1992:113 s. 125; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 141.

¹²⁷ Prop. 1995/96:5 s. 244.

¹²⁸ Gustafsson, 2014, s. 49.

möjligheten för företag att inom en företagsrekonstruktion lyckas ingå en underhandsuppgörelse med dess borgenärer. Detta genom att borgenärerna inser att villkoren i det föreslagna underhandsackordet kommer att kunna antas utan dess medverkan genom ett offentligt ackord.¹²⁹ Nackdelarna med ett underhandsackord är bland annat att det kan vara svårt att binda samtliga borgenärer till en ekonomisk uppgörelse, då ackordet inte omfattar de okända eller omedgörliga borgenärerna. Det kan därför ofta vara motiverat att istället använda sig av det offentliga ackordet som omfattar samtliga oprioriterade borgenärer.¹³⁰

4.2 Offentligt ackord

Det offentliga ackordet är till skillnad mot underhandsackordet ett förfarande inom rekonstruktionsförfarandet, vilket innebär att det inte är möjligt för företag att träffa ett offentligt ackord med dess borgenärer utan att vara föremål för en företagsrekonstruktion.¹³¹ Ett offentligt ackord är även, till skillnad mot underhandsackordet, en mer tvingande ekonomisk uppgörelse. Uppgörelsen träffas mellan företaget och majoriteten av borgenärer, men omfattar samtliga borgenärer, vilket innebär att borgenärsminoriteten tvingas med i uppgörelsen.¹³² Det offentliga ackordet har i LFR uppställda begränsningar och förhållningssätt, vilket ska presenteras i det följande.

4.2.1 Nedsättning av gäldenärens skulder

Ett offentligt ackord innefattar vanligtvis en nedsättning av borgenärernas fordringar till en viss procent av ursprungsbeloppet. Gäldenären får genom en sådan uppgörelse en nedskrivning av sina skulder, vilket ger gäldenären möjligheter att bli kvitt sin skuldbörda och återfå lönsamhet.¹³³ Enligt 3 kap. 2 § 1 st. LFR har en borgenär som omfattas av ett offentligt ackord rätt att få betalt för minst 25 procent av sitt fordringsbelopp, vilket innebär att skulderna inte får skrivas ner med mer än 85 procent. Denna gräns, ackordsdividenden, har i förarbeten till LFR motiverats av att ett företag som inte kan betala 25 procent av sina skulder inte anses ha potential för att bli lönsamma efter rekonstruktionen.¹³⁴ En lägre ackordsdividend kan bli aktuell om det föreligger särskilda skäl eller om det accepteras av samtliga kända borgenärer,

---

¹²⁹ Prop. 1995/96:5 s. 115.

¹³⁰ Se 3 kap. 8 § LFR. SOU 1992:113 s. 125; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 141; Håstad, 2000, s. 101.

¹³¹ Se 3 kap. 1 § LFR; Prop. 1995/96:5 s. 115, 204; Hellner, Mellqvist, s. 28. Detta har dock kritiserats av såväl utredningar som doktrin, se exempelvis SOU 2010:2 s. 92; SOU 2016:72 s. 233; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 28, 157. Se vidare under punkt 5 nedan.

¹³² Prop. 1995/96:5 s. 116

¹³³ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 164.

¹³⁴ Prop. 1995/96:5 s. 116.

3 kap. 2 § 1 st. LFR.¹³⁵ Särskilda skäl anses föreligga när såväl prioriterade som oprioriterade borgenärer gynnas av en lägre ackordsdividend i ett offentligt ackord i jämförelse med utdelningen i konkurs, exempelvis om det är uteslutet att borgenärerna i en konkurs kommer att få utdelning.¹³⁶ Hur låg en ackordsdividend kan vara regleras inte i LFR, men i doktrin framgår att det inte är troligt att domstolen skulle besluta om ett ackord som har en lägre ackordsdividend än 10 procent.¹³⁷

Beloppet som ska betalas av gäldenären till borgenärerna efter en nedsättning av borgenärernas fordringar, ackordslikviden, ska beroende på beloppet betalas inom en viss tid. Om ackordslikviden utgör 25 procent eller lägre av borgenärernas ursprungliga fordringar, ska den som huvudregel betalas till borgenärerna inom ett år från ackordets fastställande, 3 kap. 2 § 1 st. LFR. Betalningstid för högre ackordlikvid finns inte reglerat. Betalningstiden för den lägsta ackordslikviden kan dock förlängas om samtliga borgenärer godkänner det. Ackordslikviden betalas som huvudregel med pengar, men kan i brist på reglering även omfatta annan typ av betalning. Detta är dock ovanligt och kan medföra svårigheter eftersom det inte finns några uppställda bestämmelser som regler sådana andra betalningsmedel.¹³⁸

4.2.2 Borgenärer vars fordringar omfattas av ackordet

I ett offentligt ackord deltar endast de oprioriterade borgenärerna, vilka har fordringar på gäldenären som uppkommit före ansökan om företagsrekonstruktion, 3 kap. 3 § 1 st. LFR.¹³⁹ Att det endast är de oprioriterade borgenärerna som omfattas innebär att prioriterade borgenärer, vilka har fordringar som är förenade med förmånsrätt, återtagandeförbehåll eller som kan kvittas till täckning av fordran inte omfattas av ackordet, 3 kap. 3 § 1 och 5 st. LFR.¹⁴⁰ En sådan borgenär har istället rätt till full betalning av sin fordran.¹⁴¹ Om en borgenär skulle ha särskild förmånsrätt i en egendom vars värde endast täcker en del av fordran, kommer

---

¹³⁵ Även de okända borgenärerna blir dock bundna av en sådan lägre gräns, se 3 kap. 8 § 1 st. LFR.

¹³⁶ Prop. 1995/96:5 s. 117, 205; Gustafsson, 2014, s. 48; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 166; Persson, Karlsson-Tuula, 2013, s. 131.

¹³⁷ Gustafsson, 2014, s. 48.

¹³⁸ Prop. 1970:136 s. 103; Möller, 2007, s. 48; Wallin, Gregow, 1972, s. 70.

¹³⁹ Utgångspunkten för när en fordran är uppkommen är när avtal har träffats med gäldenärsföretaget avseende betalningsförpliktelsen. Samtliga fordringar som grundas på ett tidigare ingått avtal ska omfattas av det offentliga ackordet. Fordringar som hänför sig till avtal som träffats under rekonstruktionstiden omfattas inte. Se Prop. 1995/96:5 s. 134; NJA 2014 s. 537; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 171.

¹⁴⁰ Prop. 1970:136 s. 117.

¹⁴¹ Prop. 1970:136 s. 74. Huruvida en fordran är förenad med förmånsrätt ska bedömas utifrån reglerna i förmånsrättslagen (1970:979) (FRL) och är i praktiken ofta inte speciellt svårt, Arnesdotter, 1982, s. 296 Se avseende säkerheter Håstad, 2000, s. 26–27.

borgenären att delta i ackordet med den överskjutande delen, 3 kap. 3 § 2 st. LFR. Ett exempel på detta är att en borgenär har en fordran om 100 000 kronor, men endast en säkerhet i exempelvis företagshypotek om 50 000 kronor. De överstigande 50 000 kronor kommer därmed att omfattas av ackordet.¹⁴² Samma princip gäller vid såväl återtagandeförbehåll som kvittning.¹⁴³ En borgenär med förmånsrätt, kvittningsrätt eller återtagandeförbehåll kan välja att avstå från hela eller delar av sin fordran och till denna del omfattas av ackordet, 3 kap. 3 § 2 st. LFR.

I ett offentligt ackord deltar borgenärer med efterställda fordringar som huvudregel inte, det vill säga borgenärer med fordringar som i en konkurs skulle ha rätt till betalning först efter andra borgenärer. Att en fordran är efterställd regleras främst i avtalet mellan borgenären och gäldenären, men kan även grundas av bestämmelser i lag.¹⁴⁴ Fordringar som är efterställda på grund av lag är exempelvis sådana som grundas på straffrättsliga regler, så som statens fordringar på böter eller vite, 19 § FRL.¹⁴⁵ I praktiken kommer borgenärer med efterställda fordringar aldrig att erhålla betalning för sina fordringar.¹⁴⁶ Borgenärer med efterställda fordringar kan omfattas av ackordet om samtliga borgenärer godkänner detta, 3 kap. 3 § 1st. LFR.

En borgenär behöver inte, för att få delta i ackordsförhandlingen, ha en fordran som är förfallen till betalning, 3 kap. 3 § 4 st. LFR. Borgenären får trots att förfallodagen inte inträtt vara med i ackordet och får därmed betalt i förtid. Även borgenärer med fordringar som är beroende av särskilda villkor får delta i ackordet, under förutsättning att villkoret kommer att kunna uppnås.¹⁴⁷ De fordringar som omfattas av ackordet är inte endast begränsat till penningfordringar. Även naturafordringar kan omfattas av ett ackord på så vis att de omvandlas till penningfordringar för skadestånd, vilka kan sättas ned genom ackordet.¹⁴⁸

De borgenärer som omfattas av det offentliga ackordet är sammanfattningsvis de borgenärer som innehar fordringar som inte har förmånsrätt, återtagandeförbehåll, kvittningsrätt eller är

---

¹⁴² Prop. 1970:136 s. 75; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 172.

¹⁴³ Prop. 1995/96:5 s. 206; Prop. 1970:136 s. 76.

¹⁴⁴ Ett avtal om efterställdhet för fordring träffas vanligen mellan gäldenären och någon närstående till denne vid lämnande av kredit, Hellners, Mellqvist, 2013, s. 174.

¹⁴⁵ Prop. 2002/03:49 s. 76, 152.

¹⁴⁶ Prop. 1970:136 s. 57; Prop. 1995/96:5 s. 141; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 174. Jmf även 3 kap. 8 § 2 st. LFR.

¹⁴⁷ Jfr NJA 1994 s. 292 där HD fastställer att fordringar som grundar sig på ömsesidigt förpliktade avtal omfattas av ackordsförhandlingen.

¹⁴⁸ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 171; Håstad, 1988, s. 253; Håstad, 2000, s. 103.

efterställda. Inte heller dem som uppkommit efter dagen för ansökan om företagsrekonstruktion. Resten av borgenärernas fordringar omfattas av ackordet. Om en borgenär har flera fordringar ska dessa slås samman och borgenären ska betraktas som en borgenär med ett fordringskrav, såvida inte fordringarna saknar samband. När det offentliga ackordet fastställs binder det samtliga borgenärer som omfattas av ackordet, kända som okända, 3 kap. 8 § 1 och 3 st. LFR.¹⁴⁹ I ett offentligt ackord deltar alla likaberättigade borgenärer med lika rätt, vilket innebär att villkoren i ackordet gäller för samtliga borgenärer som omfattas av det, 3 kap. 2 § 1 st. LFR. Vid en nedsättning av borgenärernas fordringar ska därmed samtliga borgenärers fordringar sättas ned med samma andel.¹⁵⁰

4.2.3 Begäran om ackordsförhandling

För att en förhandling om offentligt ackord ska kunna bli aktuellt i en företagsrekonstruktion måste gäldenären begära att rätten ska besluta om en sådan, 3 kap. 1 § LFR. En sådan begäran kan lämnas av gäldenären när som helst under rekonstruktionsförfarandet.¹⁵¹ Ansökan ska innehålla ett förslag till ackord, där det anges hur mycket gäldenären föreslås betala, när betalningen av ackordslikviden ska ske samt om det ställs någon säkerhet för ackordet, 3 kap. 10 § 1 st. LFR. Eftersom betalning av ackordet normalt ska ske i pengar, behöver detta inte specifikt anges. Ska ackordslikviden däremot erläggas på annat sätt måste detta tydligt framgå i ansökan.¹⁵²

Ansökan ska även innehålla en av rekonstruktören upprättad förteckning över företagets tillgångar och skulder, samt företagets senaste balansräkning, 3 kap. 10 § 2 st. LFR. I förteckningen över tillgångar och skulder ska rekonstruktören noggrant specificera tillgångarnas uppskattade värde, dess verkliga marknadsvärde, och uppgifter om varje känd borgenär samt vilka borgenärer som har förmånsrätt och grunderna till detta, 3 kap. 14 § LFR.¹⁵³ Även skuldbeloppen ska noteras, vilket innefattar borgenärernas fordringar plus ränta till och med dagen för rekonstruktionsansökan. Om en borgenär skulle ha en invändning mot ett upptaget fordringsbelopp eller ett värde av en tillgång som denna har förmånsrätt i, ska

---

¹⁴⁹ Prop. 1995/96:5 s. 141; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 174.

¹⁵⁰ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 164. Undantag finns dock i 3 kap. 2 § 2 st. LFR, om att ackordet kan innehålla villkor om att borgenärerna får full betalning intill visst belopp, om det är skäligt till boets omfattning och övriga omständigheter.

¹⁵¹ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 174, 194.

¹⁵² Prop. 1970:136 s. 103.

¹⁵³ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 203.

borgenärens hävdade belopp tas upp i bouppteckningen. Det ska dock antecknas varför rekonstruktören bestrider borgenärens värdering.¹⁵⁴

Utöver ett förslag om offentligt ackord, en bouppteckning och en balansräkning ska till en ansökan om ackordsförhandling även bifogas en rad olika uppgifter, vilket specificeras i 3 kap. 11 § 1 st. LFR. Det ska bland annat bifogas en rekonstruktörsberättelse som innehåller uppgifter om företagets ekonomiska status, en översiktlig bouppteckning, orsakerna bakom företagets betalningssvårigheter och vilken utdelning borgenärerna skulle erhållit i en konkurs.¹⁵⁵ Avseende uppgifterna om borgenärernas utdelning vid konkurs ska dessa ungefärligt uppskattas, då det är omöjligt att veta de exakta beloppen. Dessa uppgifter är dock av stor betydelse, eftersom det är denna information som kan ge borgenärerna anledning att gå med på ett ackord. Om uppgifterna visar att en obetydlig utdelning kan väntas i en eventuell konkurs, kan borgenärerna motiveras till att acceptera det offentliga ackordet.¹⁵⁶

Till ansökan ska slutligen enligt 3 kap. 11 § 1 st. 2–3 p. LFR bifogas ett yttrande av rekonstruktören, där denne anger huruvida ackordsförslaget bör antas av borgenärerna, samt ett intyg där det framgår att tillräckligt antal borgenärer anslutit sig till ackordsförslaget för att ackordet ska kunna antas.¹⁵⁷ Om rekonstruktionen inte erhåller den angivna förhandsanslutningen anses det vara utsiktslöst med ett offentligt ackord, och rekonstruktören bör inte ansöka om ackordsförhandling.¹⁵⁸ Även ett bevis på att rekonstruktörsberättelsen och rekonstruktörsyttrandet har sänts till samtliga borgenärer ska bifogas till ansökan, 3 kap. 11 § 1 st. 4 p. LFR.

Om begäran om ackordsförhandling inte innehåller de ovan uppräknade uppgifterna och gäldenären inte avhjälper felet, ska begäran avvisas i enlighet med 3 kap. 12 § LFR. Om begäran inte avvisas ska rätten genast meddela beslut om ackordsförhandling, 3 kap. 13 § LFR.

---

¹⁵⁴ Anmärkningar mot fordran ska göras till rekonstruktören i enlighet med 3 kap. 16 § LFR.

¹⁵⁵ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 197.

¹⁵⁶ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 197; Eisenberg, 1995, s. 56. Se mer av detta under punkt 5.1 nedan.

¹⁵⁷ Rekonstruktören skulle dock i princip aldrig inlämna ett yttrande som är negativt ställt till ett ackord, eftersom det är rekonstruktören som upprättat begäran om ackordsförhandling, Hellners, Mellqvist, 2013, s. 198.

¹⁵⁸ Prop. 1970:136 s. 104–105.

4.2.4 Borgenärssammanträde och antagande av offentligt ackord

När rätten meddelat beslut om ackordsförhandling ska rätten samtidigt bestämma tidpunkt för borgenärssammanträde, 3 kap. 13 § 1 p. LFR. Till borgenärssammanträdet ska borgenärerna, gäldenären och rekonstruktören kallas, 3 kap. 13 § 2 p. LFR. Vid borgenärssammanträdet ska borgenärerna rösta om huruvida det föreslagna ackordet bör fastställas eller inte, 3 kap. 20 § 1 st. LFR.

Innan en röstning om fastställande av ackordet sker, ska gäldenären enligt 3 kap. 17 § 2 st. LFR lämna de uppgifter om boet som begärs av rätten, rekonstruktören och borgenärerna.¹⁵⁹ Rekonstruktören ska även redogöra för ackordsförslaget och grunderna för det.¹⁶⁰ Omröstningen om antagande av det föreslagna ackordet ska sedan göras av borgenärerna. Vid omröstningen får rekonstruktören företräda borgenärerna och rösta för deras räkning.¹⁶¹ Rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över vilka borgenärer som har rätt att rösta om ackordet, där uppgifter om borgenärernas fordringsbelopp ska framgå, 3 kap. 17 § 3 st. LFR. Denna förteckning behandlar borgenärernas röstlängd.¹⁶²

För att ett offentligt ackord ska bli antaget av borgenärerna måste de i 3 kap. 4 § LFR uppställda majoritetskraven vara uppfyllda. Om ackordsförslaget innehåller villkor om att fordringarna ska sättas ned med 50 procent eller mindre, krävs att tre femtedelar (60 procent) av borgenärerna som medverkar vid omröstningen godtar förslaget och att deras fordringar tillsammans uppgår till tre femtedelar (60 procent) av det totala fordringsbeloppet hos de röstberättigade borgenärerna. Om fordringarna föreslås sättas ned med mer än 50 procent, krävs istället att tre fjärdedelar (75 procent) av borgenärerna som medverkar vid omröstningen godkänner förslaget och att deras fordringar tillsammans utgör tre fjärdedelar (75 procent) av de totala fordringsbeloppen hos de röstberättigade borgenärerna. Det totala fordringsbeloppet innefattar samtliga fordringar som omfattas av ackordet.¹⁶³

---

¹⁵⁹ Gäldenärens upplysningsplikt enligt 2 kap. 14 § 1 st. gäller även under ackordsförhandlingen, Hellners, Mellqvist, 2013, s. 210.

¹⁶⁰ Prop. 1970:136 s. 115; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 210.

¹⁶¹ Detta bör dock undvikas om borgenären har en tvistig fordran eller avser att rösta emot ackordsförslaget, prop. 1970:136; Arnesdotter, 1982, s. 124; Walin, Gregow, 1972, s. 93; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 215.

¹⁶² Prop. 1970:136 s. 114; Walin, Gregow, 1972, s. 90.

¹⁶³ Prop. 1970:136 s. 60; Arnesdotter, 1982, s. 124; Walin, Gregow, 1972, s. 59.

4.2.5 Fastställande av offentligt ackord

Om borgenärerna antar det föreslagna ackordet i enlighet med ovan, ska rätten som huvudregel fastställa ackordet, 3 kap. 23 § 2 st. LFR.¹⁶⁴ Skulle det finnas skälig anledning att anta att gäldenären i hemlighet gynnat en borgenär för att kunna påverka ackordet, att annat svek ägt rum eller om ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna ska ackordsfrågan istället prövas av rätten, 3 kap. 25 § 1 st. 3–4 p. LFR.¹⁶⁵ När rätten har prövat ackordsfrågan ska rätten meddela ett beslut om huruvida ackordet fastställts eller inte inom en vecka efter borgenärssammanträdet, 3 kap. 23 § 3 st. LFR.¹⁶⁶ När ackordet har blivit fastställt är det bindande för samtliga kända som okända borgenärer som hade rätt att delta i ackordsförhandlingen, 3 kap. 8 § LFR.

Om ett offentligt ackord har blivit fastställt kan rätten, om en borgenär begär det och skäl föreligger, förordna en tillsynsman som får i uppgift att se över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet, 3 kap. 26 § 1 st. LFR. Sådana åtaganden innebär vanligtvis att betala ackordslikviden i rätt tid i enlighet med 3 kap. 2 § LFR. Skäl för att förordna en tillsynsman kan exempelvis vara att det kommer dröja lång tid tills ackordslikviden ska betalas ut, att säkerhet inte ställts för ackordslikviden eller att ackordslikviden som ska betalas ut är omfattande.¹⁶⁷ Som tillsynsman kan rekonstruktör eller annan lämplig person utses, 3 kap. 26 § 1 st. LFR. Om en tillsynsman har förordnats har gäldenären en skyldighet att lämna de uppgifter som begärs och följa de anvisningar som lämnas av tillsynsmannen, 3 kap. 26 § 2 st. LFR.

4.2.6 Förverkande av offentligt ackord

Verkan av det offentliga ackordet, vilket vanligtvis är nedsättningen av borgenärernas fordringar och därmed en reduktion av gäldenärens skulder, kan i vissa fall för gäldenären förfalla, 3 kap. 27 § 1–3 p. LFR. Detta kan ske om gäldenären gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärerna, i hemlighet gynnat borgenärer för att påverka ackordet eller gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av konkurs, 3 kap. 27 § 1 st. 1 p. LFR. Med detta menas att gäldenären har handlat straffbart eller på annat sätt illojalt. Att gäldenären inte har kunnat betala

---

¹⁶⁴ Arnesdotter, 1982, s. 126; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 222.

¹⁶⁵ Ett otillbörligt gynnande av en borgenär kan även vara straffbart för både gäldenären och borgenären, se 4 kap. 13 § LFR samt 11 kap. 4 och 7 § 2 st. brottsbalken (1962:700) (BrB).

¹⁶⁶ Prop. 1970:136 s. 120; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 222.

¹⁶⁷ Se RH 2009:63 där dessa anledningar tillsammans utgjorde tillräckliga skäl för att förordna en tillsynsman.

ackordslikviden i rätt tid är inte tillräckligt skäl till förverkande.¹⁶⁸ Verkan av ett ackord, eftergiften, kan endast förfalla för gäldenären, 3 kap. 27 § 3 st. LFR, vilket innebär att borgenärernas eftergift, exempelvis att de ska få betalt inom en viss tid för en del av fordran, fortfarande finns kvar och är gällande mot gäldenären.¹⁶⁹

5 Orsaker bakom misslyckade företagsrekonstruktioner

Det har i förarbeten till LFR, i utredningar på området och i doktrin lyfts fram flera faktorer som orsakar misslyckade företagsrekonstruktioner. Faktorer som många gånger skulle kunna bero på den bristande regleringen av det offentliga ackordet i LFR och som med ändringar av ackordsbestämmelserna skulle kunna övervinnas.¹⁷⁰ Nedan ska presenteras några av de vanligaste och mest uppmärksammade orsakerna bakom misslyckade företagsrekonstruktioner.

För att uppnå syftet med en företagsrekonstruktion krävs ofta att företaget blir kvitt sin skuldbörda genom ett ackord, att företaget tillförs nytt kapital för att kunna betala ackordslikviden och den fortsatta finansieringen av verksamheten, att företaget behåller förtroendet hos leverantörer, samt att förändringar sker avseende ledning och ägare.¹⁷¹ Om ett företag i en rekonstruktion inte kan uppnå detta kan det finnas svårigheter med att lyckas med företagsrekonstruktionen. En vanlig och uppmärksam orsak bakom misslyckade företagsrekonstruktioner är att företaget har för stor skuldbörda och problem med att erhålla nytt kapital.¹⁷² Ofta beror skuldbördan på att företaget ansöker om förfarandet för sent, då företaget under lång tid bedrivit verksamheten med förlust som skapat stora likviditetsproblem.¹⁷³ Ett företag med stor skuldbörda och problemen att erhålla nytt kapital kommer att få svårigheter att betala den ofta höga ackordslikviden och vidarefinansieringen av verksamheten. Att genomföra en företagsrekonstruktion kan dessutom innebära höga kostnader för företaget, vilket även det måste finansieras.¹⁷⁴ Vanligtvis behöver nytt kapital till företaget komma via de befintliga ägarna, vilka många gånger inte har finansiella möjligheter att erbjuda så pass mycket kapital som kan behövas för rekonstruktionens genomförande.¹⁷⁵ Det kan

---

¹⁶⁸ Prop. 1970:136 s. 124; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 229.

¹⁶⁹ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 230.

¹⁷⁰ Tuula menar att många av problemen bakom det låga användandet av rekonstruktionsförfarandet bör kunna hänföras till problematik som fanns redan med ackordsförfarandet under AckL, Tuula, 2001, s. 390.

¹⁷¹ Selander, Björnram, 2003, s. 58–59; Lindskog, 2003, s. 26–27.

¹⁷² Lennander, 1990, s. 49; Eisenberg, 1995, s. 40; Selander, Björnram, 2003, s. 59; Persson, Karlsson-Tuula, 2012, s. 154.

¹⁷³ Prop. 1995/96:5 s. 172; Persson, Tuula, 2001/02, s. 79;

¹⁷⁴ Persson, Tuula, 2001/02, s. 81.

¹⁷⁵ Lindskog, 2003, s. 58–65.

dessutom finnas svårigheter för företaget att erhålla ny kredit eftersom kreditgivare kan ha lågt förtroende för förfarandet eller det aktuella företaget.¹⁷⁶ Om företaget inte kan erhålla tillräcklig finansiering för att betala ackordlikviden, rekonstruktionskostnaderna och vidarefinansieringen av verksamheten kommer företagsrekonstruktionen att misslyckas och företaget försättas i konkurs.

En vanlig orsak bakom misslyckade företagsrekonstruktioner är att förtroendet för företaget är lågt, och att borgenärerna därför sätter sig emot rekonstruktionsförfarandet. Exempel på detta är att prioriterade borgenärer väljer att inte sätta ner sina fordringar eller att de oprioriterade borgenärerna inte accepterar ett föreslaget ackord. Borgenärerna tvingar på så sätt företaget i konkurs, eftersom ett företag ofta inte kan överleva utan att minska sina skulder. De prioriterade borgenärerna, som inte tvångsvis kan omfattas av ett ackord, har dessutom ofta inte lika stora incitament att gå med på en frivillig nedsättning av sina fordringar eller en företagsrekonstruktion i övrigt.¹⁷⁷ Borgenärernas motvilja till förfarandet beror ofta på lågt eller obefintligt förtroende för företaget, vilket många gånger kan grundas i att det rekonstruerade företags ägare och ledning kommer att vara kvar oförändrat i företaget.¹⁷⁸ Att ägare blir kvar i företaget är även ytterligare en orsak till att ett företag inte förväntas kunna återfå lönsamhet och därmed lyckas med en företagsrekonstruktion. De befintliga ägarna i företaget har ofta med dess oförmåga att driva verksamhet bidragit till att företaget fått stora ekonomiska problem, och det kan förväntas att denna oförmåga även i framtiden kommer att orsaka problem i företaget.¹⁷⁹ Utan en omorganisation och förändrat ägande kan syftet med företagsrekonstruktionen inte förväntas uppnås och borgenärerna är inte villiga att medverka i förfarandet. Företaget måste istället försättas i konkurs.¹⁸⁰

Sammanfattningsvis kan konstateras att vanliga problem bakom misslyckade företagsrekonstruktioner är att företaget har för hög skuldbörda och svårigheter att erhålla nytt kapital, vilket bidrar till svårigheter att betala den höga ackordlikviden, vidarefinansieringen av verksamheten och rekonstruktionskostnaderna. Problem finns även med att borgenärerna har lågt förtroende för företaget och därför inte är villiga att medverka till nedsättning av sina fordringar, samt att ägarna är kvar oförändrat i företaget. Dessa orsaker kan leda till misslyckade

---

¹⁷⁶ UC företagsfakta, Q&A, s. 1.

¹⁷⁷ SOU 2016:72 del 1 s. 143; Persson, Tuula, 2001/02, s. 80; Lindskog, 2003, s. 26–27.

¹⁷⁸ Welamson, Mellqvist, 2013, s. 291; Selander, Björnram, 2003, s. 59.

¹⁷⁹ SOU 2010:2 s. 311; Welamson, Mellqvist, 2013, s. 291; Selander, Björnram, 2003, s. 59.

¹⁸⁰ Lindskog, 2003, 30; Selander, Björnram, 2003, s. 66.

företagsrekonstruktioner och konkurs för företag i ekonomisk kris. Företag som vet att de inte kommer att uppnå syftet med rekonstruktionen kommer inte att ansöka om förfarandet. Företag som ansöker om förfarandet, men inte förväntas kunna uppnå syftet kommer att få ansökan avvisad och företag som beviljats förfarandet kommer behöva avbryta förfarandet.¹⁸¹

6 Förslag på förändringar av det offentliga ackordet i LFR

Som presenterats ovan utgör ackordet en ofta viktig och avgörande del i en företagsrekonstruktion. Ett lyckat offentligt ackord kan många gånger vara nyckeln till en lyckad företagsrekonstruktion. Utformningen av ackordsbestämmelserna i LFR är därmed av avgörande betydelse för om en företagsrekonstruktion kommer att lyckas eller inte. Dagens bestämmelser om offentligt ackord i LFR har inte genomgått några större förändringar sedan de uppvisat brister i den tidigare AckL. Det är därför på tiden att ackordsbestämmelserna i LFR genomgår förändringar för att kunna uppnå fler och bättre utformade offentliga ackord, som skulle kunna motverka de ovan presenterade orsakerna bakom misslyckade företagsrekonstruktioner.

Förslag om förändringar av ackordsbestämmelserna i LFR har tidigare lämnats vid ett par tillfällen i utredningar från år 2010 och år 2016, vilka kommer att beaktas i det följande.¹⁸² År 2010 gavs förslag om ett sammanförande av LFR och KL, samt om ett separat ackord. I denna utredning diskuterades även vissa förändringar av ackordsbestämmelserna, men dessa ledde aldrig till någon lagändring.¹⁸³ I utredningen från år 2016 har förslag lagts fram om ett separat ackord som ska kunna genomföras av ett företag utan att det ska ha inlett en företagsrekonstruktion. Det separata ackordet föreslås omfattas av de nuvarande bestämmelserna om ackord i LFR, med vissa små förändringar. De nuvarande bestämmelserna om offentligt ackord i LFR föreslås dock inte förändras.¹⁸⁴ Med dessa utredningar i bakhuvudet samt med inspiration från doktrin ska jag lämna fyra förslag på förändringar av ackordsbestämmelserna i LFR, som skulle kunna medföra att fler företag skulle kunna genomföra en lyckad företagsrekonstruktion.

---

¹⁸¹ Se ovan under punkt 3.2 och 3.7.

¹⁸² SOU 2010:2 och SOU 2016:72.

¹⁸³ SOU 2010:2 s. 269–271, 298–303, 348–351, 264–265.

¹⁸⁴ SOU 2016:72 del 2 s. 13–37, 232–233.

6.1 Sänka eller ta bort 25%-golvet

Mitt första förslag på förändring av ackordsbestämmelserna i LFR som skulle kunna leda till fler lyckade företagsrekonstruktioner är en sänkning av den lägsta gränsen om 25 procent för fordringarnas nedsättning vid ackord, vilket regleras i 3 kap. 2 § LFR.¹⁸⁵ Den lägsta gränsen för ackordsdividenden har varit föremål för diskussion även tidigare i såväl förarbeten och utredningar som doktrin, där förslag om sänkning av ackordsdividenden har mött såväl kritik som medhåll.¹⁸⁶

En stor bakomliggande orsak till misslyckade företagsrekonstruktioner är att företag har stora skuldbördor men inte har förutsättningar för att skaffa kapital för att täcka en utbetalning av ackordslikviden och samtidigt vidarefinansieringen av verksamheten samt betalningen för rekonstruktionsförfarandet. Ett företag som skulle kunna återfå lönsamhet genom en lättnad av skuldbördan kommer med en uppställd ackordsdividend om 25 procent istället att misslyckas med rekonstruktionen och behöva avvecklas genom konkurs. Företag som vet att de inte kommer att kunna genomföra ett ackord med den höga ackordsdividenden kommer därmed låta bli att ansöka om förfarandet. Om det däremot skulle finnas större möjligheter att få skulderna nedsatta med högre procentsats, skulle det behövas mindre mängd nytt kapital till företaget. Med behov av mindre kapital bör det även bli lättare att erhålla nya krediter. En sänkning av den lägsta ackordsdividenden skulle därmed kunna innebära att fler företag lyckas genomföra ett offentligt ackord, vilket skulle kunna leda till att fler företag lyckas genomföra en företagsrekonstruktion. Det skulle även kunna innebära att fler företag antas kunna uppnå syftet med en företagsrekonstruktion, och därför beviljas förfarandet. Idag är det möjligt att genomföra ett ackord med lägre ackordsdividend endast om det finns särskilda skäl, exempelvis att det i en konkurs är uteslutet att borgenärerna får utdelning. Dock sätts det i princip aldrig ner till mindre än 10 procent, vilket kan vara högt för många företag.¹⁸⁷ Att det krävs särskilda skäl innebär att det inte är en självklarhet att ackordsdividenden sätts ner till mer än 25 procent, och det bör kunna finnas svårigheter med att visa eller ens uppnå dessa särskilda skäl. Mot bakgrund av detta är det enligt min uppfattning motiverat att sänka den i LFR uppställda lägsta ackordsdividenden om 25 procent.

---

¹⁸⁵ Se ovan under punkt 4.2.1.

¹⁸⁶ Se exempelvis SOU 2016:72 del 2 s. 245–246; SOU 2010:2 s. 348–350; Prop. 1995/96:5 s. 116; Gustafson, 2014, s. 61; Hellners, Mellqvist, 2013, s. 166; Hellners, 1996 s. 459; Eisenberg, 1995, s. 55–57; Håstad, 1990, s. 31.

¹⁸⁷ Se ovan under punkt 4.2.1.

I förarbeten till LFR framförs att gränsen om 25 procent inte borde sänkas eftersom ett företag med så stor skuldbörda att den inte kan betala 25 procent av skulderna antas sakna möjlighet att återfå lönsamhet.¹⁸⁸ Detta argument anser jag vara ohållbart och jag har inte heller stött på det igen i varken utredningar eller doktrin. Som tidigare har nämnts riktar sig en företagsrekonstruktion till företag vars verksamhet med vissa omstruktureringar åter förväntas kunna bli lönsamma.¹⁸⁹ Rekonstruktionsförfarandet syftar till skillnad mot den tidigare AckL att genomföra ändringar i företaget som sådant, exempelvis avseende verksamhetens inriktning eller produktion, för att uppnå åter lönsamhet. Att bedöma företagets framtida lönsamhet på den skuldbörda som pådragits före rekonstruktionen av verksamheten bör enligt min mening vara missvisande, eftersom ändringar då inte genomförts i företaget. Det viktiga är ju att de förändringar som görs i verksamheten kan leda till åter lönsamhet i framtiden. Att sätta ner gränsen för lägsta ackordsdividend ger hjälp till de företag vars tidigare verksamhet uppenbarligen inte varit lönsam, men som med vissa förändringar kommer att kunna bli det. Genom att betala en lägre ackordslikvid kan det undvikas att ett livsdugligt företag måste försättas i konkurs.

Jag är beredd att hålla med Eisenberg och Håstad, som båda menar att en gräns om 25 procent är en orealistisk hög siffra och ett onödigt hinder för att kunna uppnå en lyckad företagsrekonstruktion, eftersom borgenärerna även om de får en mindre del av sin fordran betald kommer att gynnas av en sänkt ackordsdividend i jämförelse med den i princip obetydliga utdelningen i alternativet konkurs. En fast gräns om 25 procent innebär endast att företag inte kommer att kunna använda ackordsförfarandet, vilket leder till misslyckade företagsrekonstruktioner och konkurs.¹⁹⁰ Hellners kritiserar detta resonemang i en artikel från 1996, där han hävdar att det inte är rättvisande att jämföra förhållandena vid ackord och konkurs, eftersom konkurs syftar till att avveckla företag som saknar bärkraft och att ackord i en företagsrekonstruktion syftar till motsatsen, det vill säga att erbjuda ett alternativ till avveckling. Därför krävs det enligt Hellners att kraven på utdelning till borgenärer ställs högre vid en rekonstruktion än i en konkurs.¹⁹¹ Även här skulle jag vilja framföra att ett företag som avvecklas för att det inte kan betala ackordslikviden på 25 procent inte nödvändigtvis saknar

---

¹⁸⁸ Prop. 1995/96:5 s. 116.

¹⁸⁹ Se ovan under punkt 3.

¹⁹⁰ Eisenberg, 1995, s. 56–57; Håstad, 1990, s. 31, 63. Som tidigare nämnts är utdelningen i konkurs endast någon procent, SOU 1992:113 s. 486; Smedman, 1990, s. 19; Håstad, 1990, s. 35.

¹⁹¹ Hellners, 1996, s. 460.

bärkraft, utan att det är gränsen om 25 procent som medför att en rekonstruktion inte kan genomföras och konkurs blir det enda alternativet. Företaget kan fortfarande tänkas bli lönsam om en företagsrekonstruktion med ett innehållande ackord kan genomföras, då till en lägre ackordsdividend. Som jag kommer in på nedan bör det vara motiverat för många borgenärer att gå med på en lägre ackordsdividend eftersom de fortfarande kommer att få större utdelning än i en konkurs, och även kommer att ha kvar affärsförbindelserna med gäldenären. I den presenterade utredningen från 2010 framförs att gränsen för om 25 procent kan vara ouppnåeligt för många företag med betalningssvårigheter och att det kan vara positivt för såväl borgenärer som samhälle att sänka ackordsdividenden. Det framförs även att det kan vara motiverat att genomföra ett underhandsackord till en lägre ackordsdividend om det inte uppställs en lägsta gräns om 25 procent.¹⁹² Även Hellners har, tillsammans med Mellqvist, senare godtagit att det kan vara motiverat att sänka ackordslikviden eftersom en företagsrekonstruktion många gånger är att föredra och leder till mer positiva konsekvenser än en konkurs.¹⁹³

I utredningen från 2016 framförs däremot att det inte är motiverat att sänka den lägsta gränsen för ett ackord på grund av att företag skulle kunna missbruka en sådan sänkning.¹⁹⁴ Detta är dock enligt min uppfattning tveksamt. En företagsrekonstruktion är till för företag som antas kunna bli lönsamma genom förändringar av verksamheten tillsammans med en nedsättning av skuldbördan. Om företag skulle ådra sig stora skulder på grund av oseriöst företagande kan det knappast tänkas att företaget skulle kunna återfå lönsamhet med företagets ledning och är därmed inte föremål för en företagsrekonstruktion. Däremot kan ett sådant företag genomgå en företagsrekonstruktion som innebär en förändring av företagets ledning, vilket i sin tur skulle kunna leda till att företaget återfår lönsamhet. I ett sådant fall bör det tidigare oseriösa företagandet inte ha någon större inverkan på företagets framtida affärsverksamhet och ett missbruk är därför omotiverat.

6.1.1 Hur mycket bör golvet sänkas?

Vilken lägsta gräns som är rimlig för ett ackord i en företagsrekonstruktion är svårt att ge ett exakt svar på. Selander och Björnram framför att den avgörande faktorn för att en fordringsägare ska acceptera ett ackord är de ekonomiska incitamenten, det vill säga att de får

---

¹⁹² SOU 2010:2 s. 348.

¹⁹³ Hellners, Mellqvist, 2013, s. 166.

¹⁹⁴ SOU 2016:72 del 2 s. 246.

en större utdelning vid ett ackord än vid alternativet konkurs.¹⁹⁵ Eftersom utdelningen för de oprioriterade borgenärerna i en konkurs i genomsnitt endast är några få procent, bör den lägsta ackordsdividenden därmed kunna sänkas ordentligt. Av doktrin och utredningar framgår att det i amerikansk insolvensrätt istället för en uppställd lägsta ackordsdividend görs en bedömning av vad borgenärerna skulle erhålla vid utdelning i konkurs och sedan sätts ackordsdividenden aningen högre vid ett ackord.¹⁹⁶ Detta medför att borgenärerna alltid kommer att få större utdelning av ett ackord än vid en konkurs och att fler företagsrekonstruktioner kan genomföras. Eisenberg framför att detta bör kunna genomföras även i Sverige för att få fler företag att lyckas med ett ackord och därmed en företagsrekonstruktion.¹⁹⁷ Jag är beredd att hålla med detta resonemang och ser inte några större problem med att ta bort den lägsta ackordsdividenden helt från dagens ackordsbestämmelser.

Hur ackordsdividenden ska bestämmas vid en avsaknad av en lägsta gräns har diskuterats i utredningen från år 2010, där ett förslag lämnats om att rekonstruktören ska bedöma vilken ackordsdividend som skulle ge det bästa ekonomiska utfallet för borgenärerna.¹⁹⁸ Eftersom rekonstruktören enligt de nuvarande ackordsbestämmelserna ska upprätta en rekonstruktörsberättelse som innehåller uppgifter om vad borgenärerna skulle erhålla vid en konkurs, skulle det enligt min uppfattning inte bli några större svårigheter eller ytterligare arbete för rekonstruktören att bedöma vilket ackordsdividend som ska användas i ackordsförhandlingen.¹⁹⁹ Ansvaret bör därför läggas på rekonstruktören, vilken får i uppgift att bestämma ackordsdividenden utifrån en undersökning av vad borgenärerna skulle ha erhållit i en konkurs, samt vad gäldenärsföretaget har för finansiella möjligheter att betala ett ackord och erhålla nytt kapital. Som framförts ovan kan det dock finnas svårigheter med att fastställa exakta belopp som skulle utgå vid konkurs, men även en uppskattning bör accepteras och borgenärerna ska senast vid borgenärssammanträdet få möjlighet att invända mot de upptagna beloppen. En annan lösning skulle kunna vara att borgenärerna i en rekonstruktion har rätt till en viss lägsta procentuellt större utdelning av ett offentligt ackord i jämförelse med utdelningen i en eventuell konkurs. Denna procentuellt större utdelningen bör dock inte vara så stor att det omöjliggörs för företag att genomföra ett ackord. På detta vis kan borgenärerna garanteras större utdelning än vid en konkurs och ackordsdividenden kan anpassas för varje företags situation.

---

¹⁹⁵ Selander, Björnram, 2003, s. 58.

¹⁹⁶ Tuula, 2001, s. 443; Eisenberg, 1995, s. 55–57, 103; SOU 2010:2 s. 349; Gustafson, 2014, s. 61.

¹⁹⁷ Eisenberg, 1995, s. 55–57.

¹⁹⁸ SOU 2010:2 s. 350.

¹⁹⁹ Se 3 kap. 11§ 1 st. LFR.

6.1.2 Förslaget påverkan på berörda aktörer.

För gäldenären i en företagsrekonstruktion bör en sänkning eller borttagning av den uppställda lägsta ackordsdividenden vara positivt, eftersom det hjälper gäldenärsföretaget att enklare lyckas med en företagsrekonstruktion och ger större möjligheter att driva verksamheten vidare. Med tanke på att en stor orsak bakom misslyckade företagsrekonstruktioner är att företag har för stora skuldbördor och inte kommer att kunna betala den höga ackordslikviden, bör en sänkning av den lägsta ackordsdividenden innebära att fler företag kan använda förfarandet, uppnå syftet med rekonstruktionen och återfå lönsamhet, eftersom det inte krävs lika mycket nytt kapital. Av förarbeten till LFR framgår att rekonstruktionsförfarandet är mer anpassat till de större företagen, vilka har bättre förutsättningar att lyckas med ett ackord eftersom de ofta kan ha utrymme att erbjuda säkerheter för eventuella nya krediter.²⁰⁰ En sänkning eller borttagning av utdelningsgolvet skulle kunna innebära att även mindre företag lättare skulle kunna genomföra ett offentligt ackord och därmed lyckas med en företagsrekonstruktion. I utredningen från år 2016 framförs att en sänkning skulle kunna mötas av skepsis av borgenärerna, som skulle kunna sätta sig emot förfarandet.²⁰¹ Detta tror jag dock inte skulle vara något problem, eftersom borgenärerna kommer att få fördelar med ett offentligt ackord i jämförelse med konkurs. Förslaget skulle därmed stämma väl överens med gäldenärens intresse.

För borgenärerna skulle en sänkning av den lägsta ackordsdividenden innebära en försämring vid en jämförelse med nuvarande bestämmelser, eftersom de inte längre skulle garanteras 25 procent av sina fordringar. Dock är det idag få företag som lyckas genomföra ett ackord, och därmed få borgenärer som kan erhålla 25 procent av fordringsbeloppet. Istället försätts gäldenärsföretaget i konkurs och borgenärerna får låg eller ofta ingen utdelning. Om utdelningsgolvet skulle sänkas eller borttagas, skulle fler företag kunna genomföra ett ackord och fler borgenärer skulle få en utdelning som är större än vid alternativet konkurs. Att fler företag lyckas med ett ackord och därmed en företagsrekonstruktion innebär även att borgenärerna får ha kvar viktiga affärsförbindelser med gäldenären, vilket i längden innebär att borgenärer erhåller mer än endast en del av sina fordringar. En förändring av den lägsta ackordsdividenden skulle inte betyda att borgenärernas intressen i förfarandet bortses ifrån. Tvärtom har rekonstruktören en fortsatt skyldighet att tillvarata borgenärernas intressen, vilket

---

²⁰⁰ Prop. 1995/96:5 s. 64.

²⁰¹ SOU 2016:72 del 2 s. 246.

innebär att rekonstruktören ska arbeta fram ett förslag som innehåller den bästa möjliga utdelningen till borgenärerna utifrån möjligheten att lyckas med rekonstruktionen. Borgenärerna har även ett skydd i det höga majoritetskravet, vilket innebär att de behåller insyn och inflytande i förfarandet. Inte heller detta skulle förändras. En sänkning av den lägsta ackordsdividenden skulle endast påverka möjligheterna till att genomföra ett offentligt ackord, vilket skulle vara positivt även för de borgenärer som omfattas av ackordet.

För samhället skulle en sänkning av utdelningsgolvet ge liknande konsekvenser som för borgenärerna. Staten skulle få större utdelning för exempelvis skattefordringar än vid en konkurs, och skulle efter en lyckad rekonstruktion fortsättningsvis erhålla skatteintäkter av företaget. Om fler företag skulle genomföra en lyckad företagsrekonstruktion med hjälp av ett sänkt utdelningsgolv skulle även arbetstillfällena kunna räddas, kapitalförstöring undvikas och vissa sociala utgifter förhindras. I utredningen från 2010 framhölls även att en lägre ackordsdividend kan vara positivt för företagandet och stimulera entreprenörskap, då fler företag kan tänkas våga ta större risker och prova nya idéer.²⁰² En sänkning av den lägsta gränsen för ackordsdividenden skulle därmed vara positivt för samhället.

6.2 Förläng tiden för betalning av ackordslikviden

Mitt andra förslag på förändring av ackordsbestämmelserna i LFR som skulle kunna leda till att fler företag kan genomföra ett offentligt ackord och därmed en lyckad företagsrekonstruktion, är att förlänga tiden för betalning av ackordslikviden. Ett liknande förslag återfinns i utredningen från år 2016 avseende det föreslagna separata ackordet.²⁰³

När ett ackord har fastställts till den lägsta ackordsdividenden om 25 procent ska ackordslikviden som huvudregel betalas av gäldenären till borgenärerna inom ett år. En förlängd betalningstid kan enligt nuvarande bestämmelser endast bli aktuellt om samtliga borgenärer godkänner en sådan.²⁰⁴ Som tidigare nämnts är en vanlig orsak bakom misslyckade företagsrekonstruktioner att företaget inte kan erhålla tillräcklig finansiering för att kunna betala den ofta höga ackordlikviden och vidarefinansieringen av verksamheten. Ett företag med betalningssvårigheter som strävar efter lönsamhet bör många gånger få svårt att betala en ackordslikvid på 25 procent under endast ett år, eftersom företaget måste erhålla mycket nytt

---

²⁰² SOU 2010:2 s. 348.

²⁰³ SOU 2016:72 del 2 s. 246–247.

²⁰⁴ Se ovan under punkt 4.2.1.

kapital under kort tid. Om företaget inte lyckas erhålla det nödvändiga kapitalet är alternativet att istället avveckla företaget genom konkurs. Jag anser därför att det är motiverat att förlänga betalningstiden för ackordslikviden, så att fler företag skulle kunna genomföra ett offentligt ackord och lyckas med företagsrekonstruktionen. Utredningen från 2016 styrker mitt resonemang, då det framhävs att även företag utan betalningssvårigheter skulle möta svårigheter i att betala en sådan hög likvid som ackordslikviden om 25 procent många gånger innebär inom endast ett år.²⁰⁵ Genom att förlänga tiden för betalning av ackordslikviden skulle fler företag kunna lyckas med det offentliga ackordet, eftersom de då inte behöver lika mycket kapital på kort tid. Gälldenären kan istället komma igång med verksamheten och betala en mindre summa ackordslikvid varje månad efter en längre betalningsplan. Att gälldenären får längre tid på sig att betala ackordslikviden skulle även kunna innebära att gälldenären kan betala en större ackordsprocent.

6.2.1 Hur lång bör betalningstiden vara och hur ska den bestämmas?

Hur lång betalningstiden ska vara bör vara beroende på hur hög ackordslikviden är och företagets möjligheter att betala den. Ju högre ackordslikvid att betala, desto längre betalningstid. Om det skulle bli möjligt att genomföra ackord till lägre ackordsdividend än 25 procent enligt tidigare presenterat förslag, skulle betalningstiden om ett år inte vara lika stort hinder för förfarandet som idag och en betalningstid om ett år skulle kunna vara rimligt. Dock skulle möjligheten till längre betalningstid vara motiverat även utan en uppställd lägsta ackordsdividend, eftersom det skulle kunna ge borgenärerna högre utdelning än när betalningstiden endast är ett år. Detta eftersom ackordsdividenden då räknas ut med beaktande av att den längre betalningstiden.

Eftersom alla företag har olika förmågor att betala ackordslikviden, bör betalningstiden bestämmas i varje enskilt fall utifrån i lag uppställda utgångspunkter. Hur detta bör utföras är svårt att precisera, men det bör ligga i rekonstruktörens ansvar att undersöka vilken förmåga gälldenären har att betala ackordslikviden. Med tanke på att rekonstruktören ska tillvarata borgenärernas intressen, bör en motivering framgå i rekonstruktörsberättelsen om hur betalningstiden gynnar borgenärerna samt hur den bestämda tiden skulle hjälpa rekonstruktionens genomförande. Borgenärerna har sedan rätt att invända mot förslaget i vanlig

---

²⁰⁵ Om ackordlikviden motsvarar 1 000 000 kronor måste gälldenärsföretaget betala 87 000 kronor (inkl. ränta) varje månad för att klara betalningen, SOU 2016:72 del 2 s. 246–247.

ordning. I utredningen från år 2016 föreslås lösningen att samtliga parter i ackordet tillsammans fritt ska komma överens om en betalningstid för ackordslikviden.²⁰⁶ Denna lösning bör enligt min uppfattning vara svår att genomföra eftersom det krävs att samtliga borgenärer är överens. Dessutom finns denna lösning idag, då det i 3 kap. 2 § 1st. LFR framgår att en längre betalningstid kan accepteras om samtliga borgenärer går med på det. Det är därför bättre om rekonstruktören lägger fram en föreslagen tid i ackordsförslaget och ackordet får antagas med de uppställda majoritetskraven.

6.2.2 Förslagets påverkan på berörda aktörer

Att förlänga betalningstiden av ackordslikviden skulle för gäldenären kunna innebära fördelar på så vis att gäldenären lättare kan genomföra ett offentligt ackord och därmed en lyckad företagsrekonstruktion. Detta eftersom gäldenären inte behöver kapital för att täcka hela ackordlikviden på endast ett år, utan kan få igång verksamheten och betala av ackordlikviden med mindre summor under längre tid. En förlängning av betalningstiden bör även kunna ge gäldenären bättre möjligheter att driva verksamheten vidare, eftersom utbetalningen av ackordslikviden inte skulle bli en lika stor ekonomisk påfrestning för det rekonstruerade företaget. Att ackordet blir lättare att genomföra medför även att fler företag kan vända sig till förfarandet och antas kunna uppnå syftet med rekonstruktionen. En förlängning av betalningstiden skulle även kunna motivera fler borgenärer att medverka till ackordets antagande, då en längre betalningstid skulle kunna innebära att borgenärerna kan erhålla större utdelning.

För borgenärerna skulle en längre betalningstid i vissa fall kunna innebära en osäkerhet, eftersom de måste vänta längre på att få utdelning av ackordlikviden och det inte är säkert att gäldenärsföretaget kommer kunna återfå lönsamhet och fortleva under tillräckligt lång tid efter rekonstruktionen. Om gäldenärsföretaget kort efter rekonstruktionen skulle försättas i konkurs, kommer borgenärerna inte kunna få hela ackordlikviden. Dock är ett ackord med längre betalningstid fortfarande ett klart mycket bättre alternativ för borgenärerna än konkurs, eftersom de av ett offentligt ackord fortfarande kommer att erhålla utdelning som överstiger den ofta uteblivna utdelningen i en konkurs. Om ett gäldenärsföretag skulle försättas i konkurs ett år efter avslutad rekonstruktion, skulle borgenärerna fortfarande ha erhållit större utdelning ur den ackordslikvid som utbetalats än vad som skulle ha erhållits i en konkurs. Att gäldenären

---

²⁰⁶ SOU 2016:72 del 2 s. 247–248.

får längre tid på sig att betala ackordslikviden skulle även innebära att borgenärerna kan beviljas större utdelning, vilket är positivt för borgenärerna. Dagens betalningstid bör kunna uppställa hinder för ackordets- och därmed företagsrekonstruktionens genomförande, vilket innebär att det även uppställer ett hinder för borgenärerna att få större utdelning än ur en konkurs. Genom att förlänga betalningstiden kan hindret sänkas och fler borgenärer skulle kunna erhålla större utdelning. Dessutom skulle borgenärerna behålla viktiga affärsförbindelser med gäldenären, som får fortsätta sin verksamhet. En förlängd betalningstid skulle med andra ord i längden vara positivt även för borgenärerna.

Samhället skulle enligt min uppfattning inte påverkas i någon större mån om betalningstiden för ackordslikviden skulle förlängas. Staten skulle genom ett offentligt ackord i en företagsrekonstruktion fortfarande erhålla större utdelning för skattefordringar än vid en konkurs, om än det skulle ta längre tid. Att företagsrekonstruktionen lyckas innebär att kostnader för värdeförstöring och sociala utgifter minskas, att arbetstillfällena räddas och att företagsamhet fortskrider. Att staten skulle få vänta en längre tid på utdelning av ackordslikviden bör för samhället inte väga tyngre än de positiva konsekvenserna av lyckade företagsrekonstruktioner.

6.3 Minska majoritetskraven för antagande av det offentliga ackordet

Mitt tredje förslag på förändring av ackordsbestämmelserna i LFR som skulle kunna leda till att det blir lättare att genomföra ett offentligt ackord och som skulle kunna få fler företagsrekonstruktioner att lyckas, är att sänka majoritetskravet för antagandet av det offentliga ackordet. Diskussioner kring majoritetskravet har tidigare förts i såväl utredningar som i doktrin.²⁰⁷

Enligt nuvarande bestämmelser krävs för att ett ackord med ackordsdividend om 50 procent eller mindre ska kunna antas att hela 75 procent av borgenärerna som medverkar i omröstningen godkänner ackordsförslaget och att deras fordringar tillsammans uppgår till 75 procent av totala fordringsbeloppen.²⁰⁸ Detta majoritetskrav bör många gånger kunna uppställa hinder mot att lyckas med ett ackord, eftersom det krävs att en stor andel av borgenärerna accepterar ackordet. Om några få motsträviga borgenärer av någon anledning låter bli att godkänna ackordet, kan

---

²⁰⁷ SOU 2016:17 del 2 s. 254, 280; Eisenberg, 1995, s. 60.

²⁰⁸ Se ovan under punkt 4.2.3.

det leda till ackordet uteblir och lönsamhet inte kommer att kunna uppnås av gäldenärsföretaget. Detta eftersom ett företag som är föremål för rekonstruktion ofta har stor skuldbörda och är beroende av en nedsättning av skulderna för att kunna leva vidare. Utan ett ackord kommer företaget istället att misslyckas med rekonstruktionen och konkurs blir det enda alternativet. Det har ovan presenterats att en vanlig orsak bakom misslyckade företagsrekonstruktioner är att borgenärerna sätter sig emot förfarandet genom att exempelvis inte acceptera ett föreslaget ackord. Det höga majoritetskravet som uppställs idag kan därmed utgöra ett hinder mot företagsrekonstruktionens genomförande, och det är därför enligt min uppfattning motiverat att sänka majoritetskravet. En sänkning av kravet skulle innebära att det blir lättare att genomföra ackordet och lyckas med företagsrekonstruktionen.

6.3.1 Hur lågt bör majoritetskravet vara?

Hur mycket majoritetskravet bör sänkas är inte helt lätt att svara på. Eisenberg menar att borgenärernas godkännande inte ens är ett nödvändigt inslag i det offentliga ackordet, eftersom borgenärerna ändå kommer att gynnas av ackordet i jämförelse med förhållandena i konkurs.²⁰⁹ Trots att tanken bakom hans resonemang går att förstå, är det av min åsikt att borgenärerna fortfarande måste få en möjlighet till inflytande i ackordet eftersom det är borgenärernas fordringar som står på spel. Att ta bort möjligheten till godkännande skulle innebära att gäldenären får för stora fördelar i en rekonstruktion och skulle kunna leda till att borgenärerna väljer att inte fortsätta affärsförbindelserna med gäldenären och tappar förtroendet för förfarandet. Detta skulle i sin tur innebära att syftet med företagsrekonstruktionen äventyras, vilket skulle kunna leda till fler misslyckade företagsrekonstruktioner. Utredningen från år 2016 presenterade för det utvidgade ackordet ett förslag som står i motsats till Eisenberg, det vill säga att höja majoritetskravet. Det föreslås att det för ett antagande av ackordet bör krävas att 85 procent av det totala borgenärskollektivet måste acceptera ackordet och dess fordringar måste uppgå till 75 procent av totala fordringsbeloppen.²¹⁰ Ett sådant förslag skulle istället kunna innebära att det blir ännu svårare att genomföra ett offentligt ackord och en lyckad företagsrekonstruktion. Enligt min åsikt bör det räcka med att en majoritet av fordringsägarna, det vill säga mer än 50 procent av borgenärerna som omfattas av ackordet, accepterar ackordet och deras fordringar uppgår till mer än 50 procent av fordringsbeloppet. På detta vis kommer

---

²⁰⁹ Eisenberg, 1995, s. 60.

²¹⁰ SOU 2016:72 del 2 s. 254, 280

det bli lättare att genomföra ett offentligt ackord, samtidigt som borgenärskollektivet behåller sitt avgörande inflytande i ackordsförhandlingen.

6.3.2 Förslagets påverkan på berörda intressen

En sänkning av majoritetskravet skulle för gäldenären vara positivt, eftersom det ger gäldenären större möjligheter att genomföra ett ackord, vilket underlättar en vidaredrift av verksamheten. Detta eftersom en företagsrekonstruktions genomförande och möjligheterna till åter lönsamhet många gånger är beroende av ett lyckat offentligt ackord. Förändringen skulle inte nödvändigtvis innebära att borgenärer och samhälle blir mer intresserade av att genomföra ett ackord eller att förtroendet hos dessa stärks, men det bör heller bidra till en försämring av dessa delar. Det är av min uppfattning att förslaget därför bör ligga i linje med gäldenärens intresse.

För borgenärerna skulle en sänkning av majoritetskravet kunna leda till negativa konsekvenser, eftersom de kan tänkas förlora en del inflytande i förfarandet och få deras intressen åsidosatta. Dock är det av min uppfattning att borgenärerna fortfarande kommer att ha ett fullgott skydd i förfarandet med hänvisning till övriga bestämmelser i LFR och att föreslagen förändring inte kommer att ha någon större negativ påverkan på borgenärerna. Borgenärerna har enligt nuvarande bestämmelser en stor insyn och ett stort inflytande i företagsrekonstruktionen genom exempelvis rekonstruktörens skyldighet att löpande informera borgenärerna om planer för rekonstruktionen och ackordet, samt dess möjlighet att påverka förfarandet på det inledande borgenärssammanträdet, i borgenärskommittén och vid ackordsförhandlingen. Dessutom har rekonstruktören en lagstadgad skyldighet att tillvarata borgenärernas intressen och det finns regleringar om konsekvenser för såväl gäldenären som rekonstruktören om de skulle sätta borgenärernas rätt i fara.²¹¹ Rekonstruktören kommer därmed inte kunna genomföra ett ackord som skulle gå emot borgenärernas intressen, och borgenärerna skulle inte påverkas i någon större mån av deras minimalt minskade inflytande. Borgenärerna skulle fortfarande beredas bästa möjliga utdelning ur det offentliga ackordet och kommer att erhålla större utdelning och därmed mer positiva följder av ett ackord i en företagsrekonstruktion än en konkurs. Även efter ackordets antagande kommer borgenärernas rätt kunna tillvaratas genom möjligheten till tillsynsman.

---

²¹¹ Se ovan under punkt 3.5, 3.6, 3.7, 4.2.4 och 4.2.5.

I likhet med argumenten i förslaget om förlängd betalningstid, är det av min uppfattning att detta förslag inte kommer att påverka samhällets intressen i någon större mån. Genom att sänka majoritetskravet ännu mer än vad som föreslagit skulle samhället kunna påverkas negativt eftersom borgenärerna skulle få en misstro till förfarandet, vilket skulle kunna leda till fler misslyckade företagsrekonstruktioner. Mitt förslag om majoritetskrav om 50 procent skulle däremot som sagt inte påverka borgenärerna eller förfarandet negativt, utan skulle istället kunna innebära att fler företag skulle kunna lyckas med en företagsrekonstruktion. Detta innebär i sin tur många fördelar för samhället, så som räddade arbetstillfällen, mindre kapitalförstörelse och mindre kostnader för staten. Förslaget bör därför vara positivt för samhället.

6.4 Ge borgenärer möjlighet att erhålla aktier som utdelning

Mitt fjärde förslag på förändring av ackordsbestämmelserna i LFR är en utökning av utdelningsalternativen för ackordslikviden, nämligen att lägga till möjligheten att istället för utdelning i pengar kunna dela ut aktier i bolaget. Enligt nuvarande bestämmelser om offentligt ackord i LFR är huvudregeln att ackordslikviden delas ut till borgenärerna i pengar. Det är möjligt att dela ut ackordslikviden på annat vis, med detta är dock är väldigt sällsynt.²¹² Genom att i LFR utforma regler som ger bättre möjlighet att dela ut ackordslikviden i aktier till borgenärerna, skulle fler av de uppräknade orsakerna bakom misslyckade företagsrekonstruktioner kunna förhindras och fler företag skulle kunna återfå lönsamhet och undvika konkurs. Jag kommer i denna del inte att ge förslag på hur lagändringar bör göras eller vilka som bör erbjudas aktier i företaget, utan lämnar detta till lagstiftaren.²¹³ Istället kommer jag övergripande att diskutera förändringsförslaget. Liknande förslag har även diskuterats i utredningar och doktrin.²¹⁴

En av orsakerna bakom misslyckade företagsrekonstruktioner är att gäldenärsföretaget har för stor skuldbörda för att verksamheten ska kunna bli lönsam och problem att erhålla nytt kapital och nya krediter. Företag kan ha svårigheter att betala den ofta stora ackordslikviden tillsammans med vidarefinansieringen av verksamheten och kostnaderna för rekonstruktionen. Dessa svårigheter hänger ofta ihop med att de prioriterade borgenärerna inte har några

---

²¹² Se ovan under punkt 4.2.1. Se även Möller, 2007, s. 48.

²¹³ Jmf dock exempelvis 13 kap. 7 § 3 st. samt 14 kap. 9 § 3 st. aktiebolagslagen (2005:551) (ABL). Krav bör dock finnas att det framgår tydligt i lagen hur förfarandet ska gå till.

²¹⁴ Se bland annat SOU 2010:2 s. 312; Gustafsson, 2014, s. 61; Welamson, Mellqvist, 2013, s. 291; Lindstrand, 2004, s. 52.; Lindskog, 2003, s. 30; Selander, Björnram, 2003, s. 59, 66; Wenne, 2003, s. 54.

incitament att frivilligt sätta ner sina fordringar genom ett ackord, vilket innebär att gäldenären efter rekonstruktionen kan väntas ha fortsatta stora skulder i företaget. Genom att utöka utdelningsalternativen och införa möjligheten till utdelning av aktier i gäldenärsbolaget för ackordslikviden, skulle skuldbördan genom ackordet minska för gäldenären samtidigt som denne inte behöver lika mycket nytt kapital för att betala den ackordslikvid som ska utdelas i pengar. De prioriterade borgenärerna skulle även kunna få större incitament att frivilligt gå med på ett ackord, eftersom aktier i ett företag som förväntas återfå lönsamhet i längden kan tänkas bli mer värt än den ackordslikvid som skulle erhållas i pengar eller det aktuella fordringsbeloppet. Detta resonemang styrks även av utredningen från år 2010, där det framförs att en möjlighet att kunna erhålla aktier i bolaget skulle kunna öppna upp låsta förhandlingslägen med borgenärer som inte vill gå med på en nedsättning av sina skulder om inte ägaren bidrar i motsvarande mån.²¹⁵ Eventuellt skulle detta vara en större möjlighet för de större företagen, men är trots allt en möjlighet. Även de oprioriterade borgenärerna skulle kunna lockas av utdelning i aktier istället för pengar, och skulle på så vis kunna medge en lägre ackordsdividend eftersom de kan förväntas få högre utdelning i framtiden. Att såväl prioriterade som oprioriterade borgenärer skulle motiveras av att sätta ner fordringar, skulle i sin tur innebära att gäldenärsföretaget får ett mindre behov av nytt kapital och därmed lättare skulle kunna uppnå lönsamhet i företaget och lyckas med företagsrekonstruktionen.

En annan orsak bakom misslyckade företagsrekonstruktioner är att ägare och ledning, som har medverkat till bolagets ekonomiska problem, ofta förblir oförändrat kvar i företaget. Detta kan innebära att en rekonstruktion av verksamheten inte kommer att bidra till åter lönsamhet, utan att företaget istället kommer att få fortsatta ekonomiska problem på grund av ägarnas oförmåga att driva verksamheten. Att ägare blir kvar i verksamheten kan även bidra till att borgenärernas förtroende för bolaget minskar, och att borgenärerna blir omotiverade till att medverka i ackordet. Om borgenärerna skulle erbjudas möjligheter att erhålla aktier som utdelning av ackordslikviden, skulle dessa problem till viss del kunna åtgärdas. Företaget skulle tillföras nytt ägande och minimera de befintliga ägarnas inflytande i bolaget, vilket skulle ge företaget större möjligheter att återfå lönsamhet och motivera borgenärerna att medverka i ackordet. Detta resonemang styrks av såväl utredningen från år 2010 som i doktrin, där det har presenterats

---

²¹⁵ SOU 2010:2 s. 312.

mycket kritik mot att dagens bestämmelser i LFR inte ger någon möjlighet att hantera ägandet i gäldenärsföretaget, vilket ofta är ett stort behov för att kunna återfå lönsamhet i företaget.²¹⁶

Andra argument som har framförts i såväl 2010-års utredning som i doktrin för möjligheten att kunna erbjuda borgenärer ägande i gäldenärsföretaget i form av aktier, är bland annat att dagens bestämmelser missgynnar borgenärerna. Det framförs att borgenärerna idag måste offra stora delar av sina fordringar under hotet att de inte kommer att få någon utdelning i alternativet konkurs, medan ägarna inte behöver offra någonting. Ägarna kommer istället efter en rekonstruktion att kunna tillgodogöra sig värdet av företagets lönsamhet, trots att det varit ägarna som ofta varit orsaken till företagets ekonomiska problem. Borgenärerna som till förmån för företaget har gjort uppoffringar i form av nedsättning av sina fordringar kommer däremot med dagens bestämmelser inte att få ta del av den framtida vinsten i bolaget, som de varit med att skapa.²¹⁷ Om borgenärerna skulle få erhålla aktier i företaget skulle denna orättvisa kunna minskas, eftersom borgenärerna får en del av värdet i företaget och ägarna till gäldenärsföretaget måste göra uppoffringar. På så sätt kommer både borgenärerna och gäldenären att få vissa såväl negativa som positiva konsekvenser av ackordet.²¹⁸ Detta bör enligt min uppfattning även höra ihop med ovan presenterade argument, det vill säga att möjligheten att erhålla aktier som utdelning skulle ge borgenärerna större förtroende för och incitament att medverka till ett ackord, vilket skulle kunna leda till fler lyckade företagsrekonstruktioner.

6.4.1 Bör tvång förekomma?

I doktrin har framförts att det bör finnas möjlighet för rekonstruktören genom tvång kunna förmå gäldenären att erbjuda aktier i bolaget till borgenärer som utdelning av ackordslikviden. Detta föreslås gå till på vis att rekonstruktören ansöker om detta hos domstol, som beviljar utdelningen.²¹⁹ Jag håller dock inte med om detta. En utdelning av ackordslikviden genom aktier bör enligt min mening först och främst försöka uppnås med hjälp av gäldenärens frivilliga medverkan. Detta eftersom utgångspunkter i LFR är att gäldenären har kvar rådigheten över verksamheten samt att förfarandet är beroende av gäldenärens medverkan.²²⁰ Om gäldenären

---

²¹⁶ Se SOU 2010:2 s. 298, 311, 316; Gustafsson, 2014, s. 61; Welamson, Mellqvist, 2013, s. 291; Lindstrand, 2004, s. 52.; Lindskog, 2003, s. 30; Selander, Björnram, 2003, s. 59, 66; Wenne, 2003, s. 54.

²¹⁷ SOU 2010:2 s. 298–299; Lindskog, 2003, s. 26.

²¹⁸ Lindskog, 2003, s. 30; Wenne, 2003, s. 54; SOU 2010:2 s. 299.

²¹⁹ Selander, Björnram, 2003, s. 66; Gustafsson, 2014, s. 61.

²²⁰ Se ovan under punkt 3,4.

inte vill genomföra företagsrekonstruktionen, kan denne innan en ackordsförhandling kommit till stånd begära att förfarandet upphör.²²¹ Jag tror dock att det många gånger kan vara motiverat av gäldenären att gå med på en utdelning av aktier i bolaget, om det är den enda chansen att undvika konkurs. Om möjligheter skulle finnas i LFR att få utdelning i form av aktier i bolaget, skulle borgenärskollektivet kunna utföra viss påtryckning på gäldenären att genomföra en sådan utdelning. Detta genom att borgenärerna kräver att utdelning av aktier och förändring av ägandet ska genomföras för att borgenärerna ska delta i ett ackord. Gäldenären skulle då få incitament att till viss del gå med på borgenärernas krav. Detta resonemang styrks även av Lindstrand, som hävdar att om aktieägare kan tänkas motiveras att acceptera en utdelning av aktier i bolaget om de kan uppnå en mer förmånligare ackordslösning, utan att tvång behöver förekomma.²²²

6.4.2 En utökning av utdelningsalternativ – påverkan på berörda aktörer

För gäldenären skulle möjligheten att för ackordlikviden kunna erbjuda borgenärerna aktier i företaget istället för endast pengar, medföra positiva konsekvenser. Genom att göra plats för nytt ägande skulle gäldenären kunna få ny kunskap i företaget som skulle kunna bidra till företagets framtida lönsamhet. Med nya ägare skulle även borgenärerna kunna återfå förtroendet för gäldenären och motiveras av att medverka till ett ackord. De prioriterade borgenärerna skulle genom att kunna få erhålla aktier i bolaget, få incitament att medverka till ackordet. Oprioriterade borgenärer skulle även med samma förmån kunna motiveras att genomföra ett ackord till en lägre ackordsdividend. Detta skulle för gäldenären kunna innebära att det inte behövs lika mycket nytt kapital till företaget och att en företagsrekonstruktion därför blir lättare att genomföra. En utdelning av aktier ska endast kunna göras genom gäldenärens fria vilja, vilket innebär att det inte kommer att medföra några negativa konsekvenser för gäldenären.

Även för borgenärerna skulle detta förändringsförslag kunna medföra positiva konsekvenser. De borgenärer som får utdelning i form av aktier behöver inte längre endast offra sina fordringar, utan kommer att kunna erhålla en del av den framtida vinsten ur företaget. Förslaget innebär även att ägandet i företaget förändras, vilket skulle kunna medföra att fler företag kan lyckas med en företagsrekonstruktion och att fler företag kan återfå lönsamhet. Detta innebär i sin tur att borgenärerna skulle kunna behålla viktiga affärsförbindelser med företaget. En

---

²²¹ Se ovan under punkt 3.7.2.

²²² Lindstrand, 2004, s. 52.

negativ konsekvens av förslaget som skulle kunna gå emot borgenärernas intresse är om samtliga borgenärer inte får möjlighet att erhålla utdelning av aktier i bolaget. Jag har inte berört detta i min framställning, men om så skulle bli fallet kommer vissa borgenärer att gynnas framför andra. Samtliga borgenärer bör dock knappast ha ett intresse av att äga aktier i bolaget, varför detta inte bör vara något större problem. Dessutom har samtliga borgenärer fortfarande rätt att delta i omröstningen av ackordsförslaget, och därmed möjlighet att påverka förfarandet.

För samhället bör en möjlighet till utdelning av aktier för ackordslikviden inte innebära några speciellt negativa konsekvenser. Tvärtom skulle det kunna innebära att fler företag skulle kunna lyckas med företagsrekonstruktioner och därmed undvika konkurs, vilket bör vara det allra bästa alternativet för samhället. Detta eftersom verksamheter och arbetstillfällen räddas, kapitalförstöring undviks och att kostnader för samhället blir lägre. Dessutom skulle möjlighet att lättare kunna genomföra ett ackord och återfå lönsamhet kunna innebära att fler företag vågar ta nya risker, vilket skulle kunna medföra större företagsamhet.

7 Avslutande analys

Jag har nu föreslagit fyra förändringar av ackordsbestämmelserna i LFR, som på olika sätt skulle kunna bidra till att fler lyckade företagsrekonstruktioner skulle kunna genomföras inom den svenska insolvensrätten. Dessa förslag skulle motverka många av de bakomliggande orsakerna till misslyckade företagsrekonstruktioner, och skulle tillsammans kunna få fler företag att undvika konkurs. Förslagen skulle inte bara medföra att det blir lättare att genomföra ett offentligt ackord, utan skulle även påverka möjligheten att genomföra underhandsackord med borgenärerna.

Samtliga av dessa förslag skulle även kunna leda till positiva konsekvenser för de berörda aktörerna och ligger i linje med aktörernas intressen av utformningen av lagen. Det skulle kunna uppfattas som att förslagen endast gynnar gäldenären, eftersom de skulle bidra till att gäldenären kan ha kvar sin verksamhet och driva företaget vidare. Dock är det, som tagits upp ovan under punkt 2.2, även av samhällets och borgenärernas intresse att ett företag i ekonomisk kris återfår lönsamhet och undviker konkurs. Fler borgenärer kommer exempelvis att erhålla större utdelning och ha kvar viktiga affärsförbindelser med gäldenären, och samhället kommer erhålla fördelar på flera olika plan som exempelvis mindre arbetslöshet, mindre kostnader och mer intäkter. Trots att vissa förslag kan uppfattas som direkta försämringar för vissa aktörer i

jämförelse med den nuvarande regleringen av bestämmelserna, kommer utfallet av förändringarna att vara positiva för samtliga grupper av aktörer. Exempelvis kan en sänkning av den lägsta ackordsdividenden uppfattas som negativt för borgenärerna och samhället eftersom de inte längre skulle kunna garanteras en 25-procentig utdelning. Dock skulle utfallet av bestämmelsen, det vill säga att fler borgenärer samt samhälle kan få utdelning för sina fordringar och fler företag kan lyckas med en företagsrekonstruktion, innebära positiva konsekvenser för såväl borgenärerna som samhället. Förslagen ligger därför i linje med hur de olika aktörernas intressen ska beaktas vid förändringar av den insolvensrättsliga lagstiftningen och därmed LFR.

Käll- och litteraturförteckning

Offentligt tryck

Regeringens propositioner (Prop.)

Prop. 1970:136 Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till ackordslag m.m.

Prop. 1988/89:76 om ny köplag.

Prop. 1995/96:5 Lag om företagsrekonstruktion.

Prop. 2002/03:49 Nya förmånsrättsregler.

Prop. 2010/11:1 Förslag till statsbudget för 2011, Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget för 2014, Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget för 2017, Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Statens offentliga utredningar (SOU)

SOU 1968:41 Utsökningsrätt VII Ackordsförhandling.

SOU 1992:113 Lag om företagsrekonstruktion.

SOU 1999:1 Nya förmånsrättsregler.

SOU 2001:80 Gälldenärens avtal vid insolvensförfaranden.

SOU 2010:2 Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag.

SOU 2016:72 Entreprenörskap i det tjugoförsta århundrandet.

Övrigt offentligt tryck

Statens Industriverk (SIND) 1985:7 Konkursutredningen.

Lagutskottets betänkande (LU) 1987/88:12 om gäldsanering m.m.

Direktiv 1988:52 utredning av vissa konkursrättsliga frågor.

Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) S2008:002 Konkurer och offentliga ackord 2007.

Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) S2009:001 Konkurer och offentliga ackord 2008.

Tillväxtanalys 2010:01 Konkurer och offentliga ackord 2009.

Tillväxtanalys 2011:02 Konkurer och offentliga ackord 2010.

Tillväxtanalys 2012:01 Konkurer och offentliga ackord 2011.

Tillväxtanalys 2013:03 Konkurer och offentliga ackord 2012.

Tillväxtanalys 2014:02 Konkurer och offentliga ackord 2013.

Tillväxtanalys 2015:01 Konkurer och offentliga ackord 2014.

Tillväxtanalys 2016:02 Konkurer och offentliga ackord 2015.

Rättspraxis

Avgöranden från Högsta domstolen

NJA 1994 s. 292.

NJA 2014 s. 537.

Hovrättsavgöranden

RH 1997:127.

RH 1998:17.

RH 1998:79.

Svea Hovrätts beslut 2000-12-15, mål T 4160–00.

RH 2009:63.

RH 2011:53.

Hovrätten för Övre Norrlands beslut 2013-02-01, mål Ö 1003–11.

Litteratur

Arnesdotter, Ingrid, *Om betalningsinställelse och offentligt ackord*, Norstedts Förlag, Stockholm, 1982.

Eisenberg, Theodore, *Konkurs eller företagsrekonstruktion – Hur skapa effektiva lagar?* Första upplagan, SNS Förlag, Stockholm, 1996.

Gustafsson, Lars Eric, *Företagsrekonstruktion och ackord*, Första upplagan, Norstedts juridik, Stockholm, 2014.

Hellners, Trygve, Mellqvist, Mikael, *Lagen om företagsrekonstruktion – En kommentar*, Andra upplagan, Norstedts juridik, Stockholm, 2013.

Hellners, Trygve, Anmälan av Theodore Eisenberg, *Konkurs eller rekonstruktion*, SvJT 1996 s. 457.

Håstad, Torgny, *Lagstiftnings- och forskningsbehov inom sakrätten*, SvJT 1988 s. 224.

Håstad, Torgny, *Rekonstruktion av insolventa företag*, Insolvensrättsligt Forum 22–23 januari 1990, Iustus, Uppsala, 1990.

Håstad, Torgny, *Sakrätt avseende lös egendom*, Sjätte upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2000.

Karlsson-Tuula, Marie, *Gäldenärens avtal vid företagsrekonstruktion och konkurs*, Andra upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2012.

Karlsson-Tuula, Marie, *Lagen om företagsrekonstruktion – En papperstiger II*, Första upplagan, Marie Karlsson-Tuula, Hovås, 2006.

Lennander, Gertrud, *Rekonstruktion av insolventa företag*, Insolvensrättsligt Forum 22–23 januari 1990, Iustus, Uppsala, 1990.

Lindskog, Stefan, *Företagsrekonstruktion – föreställningar och verklighet*, Insolvensrättsligt Forum 2003, Iustus, Uppsala, 2005.

Lindstrand, Josefine, *Företagsrekonstruktion – problem och föreslagna lösningar*, Ny juridik 2004:1, s. 36–53.

Martin, Hugo, *Ackord i konkurs – enligt svensk rätt*, Lundequistska bokhandeln, Uppsala, 1880.

Mellqvist, Mikael, *Det obeståndsrättsliga trollspöet*, Ny Juridik 2001:4, s. 49–65.

Möller, Mikael, *Ett par frågor rörande offentligt ackord*, Insolvensrättsligt Forum 2007, Iustus, Uppsala, 2009.

Persson, Annina H., Tuula, Marie, *Är lagen om företagsrekonstruktion en papperstiger?* Juridisk tidskrift, Nr 1 2001/02, s. 76–88.

Persson, Annina H., Karlsson-Tuula Marie, *Företagsrekonstruktion – i teori och praktik*, Andra upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2012.

Selander, Erik, Björnram, Peter, *Rekonstruktion och riskkapital*, Insolvensrättsligt Forum 2003, Iustus, Uppsala, 2005.

Smedman, Peter, *Behovet av ny rekonstruktionslagstiftning*, Insolvensrättsligt Forum 22–23 januari 1990, Iustus, Uppsala, 1990.

Tuula, Marie, *En framtida insolvensbalk?* Ny juridik 2001:3, s. 37–71.

Tuula, Marie, *Rekonstruktion av företag inom insolvenslagstiftningens ramar – En jämförande studie i svensk och amerikansk insolvensrätt*, Andra upplagan, Norstedts juridik, Stockholm, 2001.

Wallin, Gösta, Gregow, Torkel, *Ackordslagen m.m.*, Norstedt, Stockholm, 1972.

Welamson, Lars, Mellqvist, Mikael, *Konkurs och annan insolvensrätt*, Elfte upplagan, Norstedts Juridik, Stockholm, 2013.

Wenne, Lars, *Behövs en lag om företagsrekonstruktion?* Insolvensrättsligt Forum 2003, Iustus, Uppsala 2005.

Övriga källor

UC, Företagsrekonstruktioner Q&A, "Frågor & Svar: De senaste 5 åren har lyckade företagsrekonstruktioner räddat 2 615 arbetstillfällen", 2013-06-10.

(https://www.uc.se/download/18.7562109e13eb3c05bb07ffd16574/1408719539204/f%C3%B6retagsrekonstruktioner_q%26a_130610.pdf)